

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΤΟΣ ΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 |

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1957

| ΑΡΙΘ. 14

“ΕΝ ΤΩ, ΚΟΣΜΩ,, ΑΛΛ’ ΟΧΙ “ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,,

«Χριστιανοί ἐν κόσμῳ οἰκοῦσιν,
οὐκ εἰσὶ δὲ ἐκ τοῦ κόσμου».

(Ἐπιστολὴ πρὸς Διόγνητον, VI).

Βεβαίως οἱ πραγματικοὶ Χριστιανοὶ δὲν ζοῦν στὴν ἀτιμολογήσιμη ἐνὸς νοσηροῦ θρησκευτικοῦ μυστικισμοῦ, ποῦναι ἀποξενωμένος ἀπ’ τὴς ἐκδηλώσεως τῆς ζωῆς. Ζοῦν μέσα στὸν κόσμον, μὰ ὅμως πνευματικῶς καὶ μυστικῶς ἀποτελοῦν «γένοσ ἐκ λεκτὸν» καὶ «Ἐθνος ἅγιον».

Ὁ ἄγνωστος συγγραφεὺς τῆς πρὸς Διόγνητον ἐπιστολῆς, τοῦ διαμαντιοῦ αὐτοῦ τῆς ἀπολογητικῆς φιλολογίας τοῦ β’ ἢ τοῦ γ’ αἰῶνος, ὁμιλεῖ κατὰ τρόπον κλασσικόν γιὰ τὴ θέσι τῶν Χριστιανῶν μέσα στὸν κόσμον: «Οἱ Χριστιανοὶ λέγει οὔτε κατὰ τὴν πατρίδα, οὔτε κατὰ τὴν ὁμιλίαν, οὔτε κατὰ τὰ ἔθιμα διακρίνονται ἀπ’ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Γιατὶ οὔτε σὲ ξεχωριστὲς πόλεις κατοικοῦν, οὔτε χρησιμοποιοῦν διαφορετικὴ γλῶσσα. Κατοικοῦντες δὲ σὲ πόλεις ἑλληνικὰς καὶ βαρβάρους, ἐκεῖ ὅπου ἔτυχε ὁ καθένας, καὶ ἀκολουθοῦντες τὰ ἐγγύρια ἔθιμα ὡς πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν διατροφήν καὶ τὴν ὑπόλοιπὴν ζωὴν, παρουσιάζουν θαυμαστὴ καὶ ὁμολογουμένως παράδοξον πολιτείαν. Κατοικοῦν στὴν πατρίδα τους, μὰ σὰν πάροικοι. Μετέχουν σὲ ὅλα σὰν πολῖτες, καὶ ὅμως ὑπομένουν τὰ πάντα σὰν ξένοι... Ἐρχονται σὲ γάμον, ὅπως ὅλοι, κάνουν παιδιὰ, μὰ δὲν τὰ πετοῦν στὸν δρόμους. Στρώνουν κοινὸν τραπέζιν, κι’ ὅμως ὅχι κοινὸν μὲ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀκαθάρτου. Ἐχουν σάρκα ὀλικήν, μὰ δὲν ζοῦν βίον σαρκικό. Διαμένουν στὴ γῆ, μὰ πολιτεύονται, σὰν νὰ βρῶσκονται στὸν οὐρανόν. Ἀγαποῦν ὅλους καὶ ὅμως καταδιώκονται ἀπὸ ὅλους. Ἀγνοοῦνται καὶ καταδικάζονται. Θανατώνονται καὶ ὅμως εἶναι ζωντανοί. Εἶναι πτωχοὶ καὶ ὅμως πλουτίζουν πολ-
λούς».

Καὶ ὁ Τερτυλλιανὸς στὸν «Ἀπολογητικόν» τοῦ ἀποκρούει τὴν κατηγορίαν, πὼς οἱ Χριστιανοὶ εἶναι φονεῖοι καὶ βεβαιῶνει πὼς αὐτοὶ μετέχουν στὸν κοινωνικὸ βίον, προφυλασσόμενοι μόνον ἀπ' τὴν εἰδωλολατρεία καὶ τὴν ἀνηθικότητα. Οἱ Χριστιανοί, λέγει, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς εἰδωλολάτρας, εἶναι «ἄνθρωποι, ποὺ ζοῦν μαζί σας, ἄνθρωποι, ποὺ ἔχουν τὸν ἴδιον τρόπο ζωῆς, τὴν ἴδια ἐνδυμασίαν, τὴν ἴδιαν κατεύθυνσιν, τίς ἴδιες ἀνάγκες τῆς ζωῆς. Δὲν εἴμαστε βραχυῖνες ἢ ἰνδοὶ γυμνοσοφισταί, ἄνθρωποι τῶν δασῶν ἢ χωρισμένοι ἀπ' τὴν ζωήν. Κατοικοῦμε σ' αὐτὸν τὸν κόσμον μαζί σας, ὅχι χωρὶς νὰ χρησιμοποιοῦμε τὴν ἀγορά, ὅχι χωρὶς κρεοπωλεῖαν, ὅχι χωρὶς λουτρό, ὅχι χωρὶς ἐμπορικὰ καταστήματα, ὅχι χωρὶς ἐργαστήρια, ὅχι χωρὶς τίς ἐτήσιες ἐμποροπανηγύρεις, ὅχι χωρὶς τίς ἄλλες ἐμπορικὰς σχέσεις».

Ὁ Χριστιανὸς, ἔχοντας ὡς σύνθημά του τὸ «πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστὸς» (Κολ. γ', 11) δὲν περιορίζει τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν σ' ἓνα νοσηρὸν θρησκευτικὸν μυστικισμόν, ἀποξενωμένο ἀπ' τίς ἄλλες ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς, μὰ ἀντιθέτως ἐμποτίζει, καθαγιάζει καὶ κατευθύνει αὐτές. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν περιφρονεῖ τὴν ἐπίγειαν ζωὴν, γιατί δῆθεν ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τὴν μέλλουσαν, μὰ ἀντίθετα διδάσκει, πὼς ἡ μέλλουσα ζωὴ κερδίζεται μόνον, ὅταν ὅλες οἱ πτυχὲς καὶ ἐκφάνσεις τῆς ἐπίγειας ζωῆς ἀξιοποιοῦνται, ἐμποτίζονται καὶ κυβερνῶνται ἀπ' τὴν Χριστιανικὴν ἰδεολογίαν. Ὅπως λέγει πάλιν πολλὴ ὥρα ὁ συγγραφεὺς τῆς πρὸς Διόγνητον ἐπιστολῆς, «ἐκεῖνο, ποὺ εἶναι μέσα στὸ σῶμα ἢ ψυχὴ, αὐτὸ εἶναι μέσα στὸν κόσμον οἱ Χριστιανοί. Κατοικεῖ μὲν μέσα στὸ σῶμα ἢ ψυχὴ, δὲν προέρχεται ὅμως ἀπ' τὸ σῶμα. Καὶ οἱ Χριστιανοὶ κατοικοῦν μὲν μέσα στὸν κόσμον, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπ' τὸν κόσμον».

*
* *

Κατ' ἐξοχὴν οἱ ἱερεῖς μας ἄς ἔχουν ὑπ' ὄψιν τοὺς τίς ἀλήθειες αὐτές. Αὐτοὶ πρὸ πάντων ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ ἐμφανίσουν στὴν κοινωνίαν τὸ γνήσιον Χριστιανικὸν πνεῦμα, ποὺ θὰ διαποτίσῃ ὅλες ἀνεξαιρέτως τίς πτυχὲς τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Τὸ γνῶρισμα τοῦ πραγματικοῦ ποιμένου εἶναι ἀφ' ἑνὸς ἡ ἱεραποστολικὴ ἀκτινοβολία μέσα στὸν κόσμον καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ διακήρυξις μὲ τὸ προσωπικὸν του παράδειγμα, πὼς ἀνήκει στὸ «ἐκλεκτὸν γένος» καὶ «ἅγιον ἔθνος» τοῦ Θεοῦ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, δ.Θ.
Καθηγητῆς τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Γιατί, τὸ ξέρεις καὶ σὺ ὁ ἴδιος, πῶς τὸ κακὸ πού
μοῦκαμες δὲν ἦτανε διόλου μικρό.

Ἄρκεϊ βέβαια νὰ θυμᾶσαι καὶ τὰ ὅσα μᾶς ἔλεγαν
οἱ ἄλλοι, μὰ καὶ τὰ ὅσα κ' ἐμεῖς πάντα ἐσυζητούσαμε.
Κι' αὐτὰ ἦτανε, πῶς θᾶχαμε κέρδος μεγάλο, νᾶμαστε
ὁμόψυχοι καὶ νὰ ὑποστηρίζωμαστε μὲ τὴν ἀμοιβαία
μας ἀγάπη.

Κι' ὅλοι τους μὲν οἱ ἄλλοι ἐλέγανε, πῶς τάχα ἡ
σύμπνοιά μας θᾶφερνε καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους μεγάλην
ὠφέλεια. Ἐγὼ ὅμως, ὥς πρὸς τὸν ἑαυτό μου βέβαια,
ποτέ μου δὲν κατῴρθωσα νὰ καταλάβω, ποιάν ὠφέ-
λεια θὰ μπορούσαμε νὰ προσφέρωμε σὲ τρίτους. Ἐλο-
γάριαζα ὅμως, πῶς ἀπὸ τὴν ὁμοψυχία μας αὐτὴν θὰ
κερδίζαμε αὐτὸ τουλάχιστον τὸ σημαντικὸ ὄφελος :
τὸ νὰ γίνωμε δηλαδὴ δυσκολοπολέμητοι γι' αὐτούς,
πού θᾶθελαν τυχὸν νὰ μᾶς καταβάλουν.

Κι' αὐτὰ δὲν ἔπαυσα ποτέ μου νὰ σοῦ τὰ θυμίζω.
Δύσκολες εἶναι οἱ περιστάσεις. Αὐτοὶ πού μᾶς φθο-
νοῦν εἶναι πολλοί. Ἡ εἰλικρίνεια τῆς ἀγάπης ἔχει
χαθῆ. Καὶ στὴ θέσῃ της ἔχει μπῆ ἡ κατάρρα τοῦ φθό-
νου. Μέσα σὲ παγίδες βαδίζομε. Κ' ἐπάνω σὲ φρου-
ρια πόλεων περιπατοῦμε. Κι' αὐτοὶ μὲν, πού, ἂν μᾶς
συμβῇ κάποτε κάποιο κακὸ, εἶναι ἔτοιμοι νὰ χαροῦν
μὲ τὴ δυστυχία μας, εἶναι πολλοὶ καὶ μᾶς ἔχουνε ἀπὸ
παντοῦ περικυκλώσει ἐχθρικά. Καὶ κανεὶς δὲν ὑπάρ-
χει, πού νὰ μᾶς συμπονέσῃ· ἢ κι' ἂν ὑπάρχουν, μετρι-
οῦνται στὰ δάκτυλα. Κύτταξε λοιπὸν μήπως, ἂν χω-
ρισθοῦμε καμμιὰ φορὰ, καταντήσωμε τὸ μεγάλο τους
περιγέλοιο. Μὰ κι' ἀπὸ τὸν ἐμπαιγμὸ μας αὐτόν, πολὺ
μεγαλύτερη θᾶναι ἢ ζημιὰ πού θὰ πάθωμε. Ἐνας

ἀδελφὸς ποὺ βοηθιέται ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ τοῦ εἶναι σὰν κάστρον ἄπαρτο καὶ σὰν ἀμπαροδεμένο βασίλειο. Μὴν τὴν διαλύσης λοιπὸν αὐτὴν τὴν ἐγκαρδιότητα. Οὔτε καὶ νὰ σπάσης τὸ μοχλόν...

Αὐτά, κι' ἄλλα περισσότερα ἀκόμα, ἔλεγα πάντα μου. Κι' ὅχι μόνο δὲν ὑποψιαζόμουν ποτέ μου κάτι τέτοιο, μὰ κ' ἐπίστευα πὼς στὰ αἰσθήματά σου πρὸς ἐμένα εἶσαι πάρα πολὺ εἰλικρινής· ἐπειδὴ κ' ἐπιθυμοῦσα, ἂν κ' ἦσουν ἐν τάξει ἀπέναντί μου, νὰ σ' ἐγκαρδιώσω ἀκόμη περισσότερο.

Ὅπως ὅμως ἐφάνηκε, χωρὶς νὰ τὸ ξέρω, ἔδινα γιαιτρικὰ σ' ἓνα ποὺ ἦτανε πραγματικὰ ἄρρωστος. Κι' ὁ δυστυχισμένος οὔτε κι' ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰ μου αὐτὴν ἐκέρδισα τίποτε· οὔτε κι' ὠφελήθηκα τίποτε παραπάνω ἀπὸ τὴν πρόνοιά μου αὐτὴν.

Γιατὶ ἐσύ ὅλ' αὐτὰ τᾶρριζες μαζεμένα στὴ θάλασσα, κι' οὔτε καὶ τὰ λόγιασες ποτέ σου. Παρὰ μὲ παρὰ τῆσες σὰν ἓνα πλοῖον ἀνερμάτιστο μέσα στὸν ἀπέραντον ὠκεανόν· χωρὶς οὔτε νὰ συλλογισθῇς ποτέ σου κανένα ἀπὸ τ' ἄγρια ἐκεῖνα κύματα, ποὺ θᾶπρεπε ν' ἀντιμετωπίσω ἐγώ.

Γιατί, ἂν συμβῇ κάποτε νὰ ξεσπάσῃ ἐπάνω μας ἀπὸ πουθενὰ κάποια συκοφαντία ἢ ἐμπαιγμός, ἢ καὶ ὅποιαδήποτε ἄλλη προσβολὴ ἢ καταφρόνιση (κ' εἶναι φυσικὸ τὰ τέτοια νὰ συμβαίνουν συχνά), σὲ ποιόν θὰ καταφύγουμε; Σὲ ποιόν θὰ εἰποῦμε τὸν πόνο μας; Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποὺ θὰ θελήσῃ νὰ μᾶς βοηθήσῃ; Κι' αὐτοὺς μὲν ποὺ μᾶς ταλαιπωροῦν θὰ τοὺς συγκρατήσῃ καὶ θὰ τοὺς κάμῃ νὰ μὴ μᾶς κακοκαρδίζουν πλέον· ἐμᾶς δὲ θὰ μᾶς παρηγορήσῃ καὶ θὰ μᾶς συνηθίσῃ νὰ ὑποφέρωμε τὴν ἀπονιὰ τῶν ἄλλων; Δὲν ὑπάρχει κανεὶς. Ἐφ' ὅσον σ' αὐτὴ τῇ φοβερῇ μάχῃ ἐσύ θὰ στέκεσαι ἀπὸ μακριά, καὶ δὲ θὰ μπορῇς οὔτε τὴν κραυγὴ ν' ἀκούσῃς μὲ κανένα τρόπο.

Ἐκατάλαβες λοιπόν, πόσο μεγάλο εἶναι τὸ κακὸ

ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΙΧΑΗΛ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ ΣΧΟΛΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΟΣ

Ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ Φανάρι ὑψώνεται ἡ περιοχὴ τοῦ Μουχλιοῦ μὲ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας, ποὺ στέκει ὡς ἀνάμνησις βυζαντινῇ ὡς ἡ παλαιότερη ἐκκλησία ποὺ ἔμεινε ἄθικτη ἀπὸ τὰ στίφη τοῦ Πορθητοῦ. Σήμερα ἡ μανία τοῦ ὄχλου κάποια φθινοπωρινὴ νύχτα — τὴν νύχτα τῆς 6 Σεπτεμβρίου τοῦ 1955 — μετέβαλε καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτὴ τῆς Παναγίας σὲ ἐρείπια, ποὺ κάτω ἐν τούτοις ἀπ' αὐτὰ δὲν ἔπαυσε νὰ ζῇ τὸ Βυζάντιο, ἡ ἱστορία, τὸ πνεῦμα καὶ ὁ μυστικισμὸς του. Στὸν δρόμο αὐτὸν τὸν ἀνηφορικόν, ποὺ ὁδηγεῖ στὴν περιοχὴ τοῦ Μουχλιοῦ, ὑψώνει τὴν μεγαλοπρέπεια καὶ τὸν θρύλο τῆς ἡ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ. Ὁ τροῦλλός της σὰν ἓνα μικρὸ ἀστεροσκοπεῖο καὶ ἡ ὅλη ἐμφάνισίς της μὲ τὸ κεραμιδι χρῶμα της προκαλεῖ τὴν προσοχὴ ὅλων ὅσοι διασχίζουν τὸν Κεράτιο. Δεσπόζει ὁ ὄγκος της ὅλου τοῦ κόλπου καὶ ὅλης τῆς περιοχῆς, ποὺ περιλαμβάνει καὶ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Τὸν δρόμο αὐτὸν πρὸς τὴν Μεγάλῃ Σχολῇ τὸν ἔχουν γνωρίσει καὶ τὸν ἔχουν ἀνεβῆ γενεὲς δλόκληρες ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ Μεγάλου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Φυσιγνωμίες μεγάλες, ποὺ δὲν ὑπάρχουν πλέον εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἄλλες ποὺ ἐπιζοῦν ἀκόμη μὲ λευκὰ μαλλιά καὶ μὲ τίς ὠραιότερες ἀναμνήσεις ἔχουν ὀδεύσει πρὸς τὸ σχολεῖο αὐτὸ τοῦ Γένους, ποὺ στά-

ποὺ μοῦκαμες; Κι' ἀφοῦ πρῶτα μ' ἐπλήγωσες, νοιώθεις τώρα, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων, πόσο βαθεῖα εἶναι ἡ πληγὴ ποὺ μ' ἀνοιξες;

Ἄλλ' ἄς τ' ἀφήσωμεν ὅλα αὐτὰ κατὰ μέρος. Ἄλλως οὔτε ἡμποροῦμε πλέον νὰ διορθώσωμε τὰ ὅσα γίνηκαν, οὔτε καὶ νὰ ξεδιαλύνωμε τ' ἀξεδιάλυτα.

Ἄς κυττάξωμε μόνον τὶ θὰ ποῦμε στοὺς ἄλλους. Καὶ τὶ θὰ θ' ἀπολογηθοῦμε σ' ὅσα μᾶς κατηγοροῦν.

[Συνεχίζεται]

ΘΕΟΔΟΣΗΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

θηκε ένα μορφωτικό Ίδρυμα ἐφάμιλλο μιᾶς μεγάλης κλασσικῆς Ἀκαδημίας. Ἀπὸ τὰ ἀπομακρυσμένα μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ὅπου ἐζοῦσε καὶ ἀνθίζει ὁ Ἑλληνισμὸς ἐφθάναν στὴν Πόλιν τὰ νειᾶτα, γιὰ νὰ φοιτήσουν στὴν Σχολὴ αὐτῇ τοῦ Φαναριοῦ καὶ νὰ μορφωθοῦν μὲ τὰ νάματα τῆς πραγματικῆς παιδείας καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἑλληνικοῦ.

* * *

Νεαροὶ κληρικοὶ μεταξὺ τοῦ πλήθους, ποὺ ὠδεύσε στὸ πέραςμα τῶν χρόνων πρὸς τὸν λόφον αὐτὸν τοῦ Φαναρίου γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσί τους καὶ νὰ ἀκολουθήσουν ἐπάνω σὲ ὑγιεῖς ἀρχές τὴν σταδιοδρομίαν τους εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἐκκλησίας. Τιμητικὸς τίτλος ὁ τίτλος τοῦ «Μεγαλοσχολίτη» καὶ γιὰ τοὺς κληρικοὺς, ποὺ ἐμορφώθησαν εἰς τὸ σχολεῖο αὐτό, καὶ στοὺς ἄλλους ὅσοι μὲ τὸ πτυχίον καὶ τὰ ἐφόδια τοῦ σχολείου τοῦ Φαναρίου ἐδημιούργησαν μιὰν φωτεινὴν σταδιοδρομίαν σὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ζωῆς. Κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἀπόφοιτοι δὲν παύουν πάντοτε νὰ ἀναπολοῦν τὰ χρόνια τῆς μορφώσεώς των καὶ νὰ αἰσθάνονται εὐγνωμοσύνην πρὸς τὶς μορφές ἐκεῖνες, ποὺ στάθηκαν οἱ μεγάλοι δημιουργοὶ τῶν ψυχῶν των καὶ οἱ καθοδηγηταὶ στὸν δρόμο ποὺ ἀκολούθησαν, ριπτόμενοι στὸ στίβο τῆς πολύβοης καὶ πολυτάραχης ζωῆς.

Ὁ Μιχαὴλ Κλεόβουλος, ὁ Σάρδεων, στάθηκε μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες φυσιογνωμίας ποὺ ἐπέρασαν ὡς μεγάλοι διδάσκαλοι τοῦ Γένους, ἀλλὰ καὶ ὡς διευθυνταὶ τῆς Μεγάλης Σχολῆς. Ἐνα πέραςμα μιᾶς τριακονταετίας περίπου, ποὺ ἀφῆκε ἱστορίαν καὶ φωτεινὴν ἀκτινοβολίαν. Μία σύνθεσις καθηγητοῦ, διευθυντοῦ, παιδαγωγοῦ, δημιουργοῦ ψυχῶν καὶ ἀνθρώπου. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἦταν στενωτάτα συνυφασμένος μὲ τὸν δημιουργὸν καὶ τὸν «σχολάρχην». Ἦταν ὁ αὐστηρὸς καὶ ἀτεγκτος κάποτε διευθυντῆς καὶ διδάσκαλος, κάτω ἀπὸ τὸ τίμιο ράσον τοῦ ὁποίου ὅμως ἐπάλλετο μιὰ παιδικὴ ἀγγελικὴ καρδιά ποὺ ἀναπνέουσε ὡσὰν πολυχρῶμος πίδακας πολλὰς φορὰς καὶ ἐσχόρπιζε μιὰν ἐκθαμβωτικὴν ἀκτινοβολίαν. Οἱ μαθηταὶ του, καὶ ὑπάρχουν ἑκατοντάδες καὶ σήμερον μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ κληρικοί, ἐνθυμοῦνται ζωηρὰ τὴν αὐστηρότητα τοῦ Μιχαὴλ Κλεοβούλου, ἀλλὰ δὲν λησμονοῦν ταυτοχρόνως εἰς ποῖον βαθμὸν ἦταν ἀνεπτυγμένα τὰ φιλάλληλα αἰσθήματα καὶ πόσον συγκινητικὰς ὑπῆρξαν οἱ χειρονομίες του πρὸς ἐπιμελεῖς ἀπόρους νέους, τοὺς ὁποίους ἐμόρφωνε μὲ δαπάνας του τόσο εἰς τὸ Φανάρι ὅσο καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Ὑπῆρξεν ὁ χριστιανός, ὁ ὁποῖος ἐφῆρμοζε πλήρως

τὸ τοῦ Κυρίου «ὁ δὲ ποιήσας καὶ διδάξας οὗτος μέγας κληθήσεται», ὁ σχολάρχης τῆς Μεγάλης Σχολῆς, τὸν ὁποῖον ἀπὸ ἀρχιμανδρίτην εἶχε προαγάγει εἰς τιτουλάριον μητροπολίτην τῆς ἄλλοτε διαλαμψάσης μητροπόλεως Σάρδεων, ὁ Ἰωακεῖμ ὁ Γ', καὶ ὁ ὁποῖος εἶχεν ὡς βάσιν τῆς ζωῆς του τὴν ἐπιμέλειαν. Αὐτὴν τὴν ἐπιμέλειαν ἐξεδήλωσε καὶ ἀνέπτυξε κατὰ τὰ χρόνια τῶν φιλοσοφικῶν καὶ φιλολογικῶν του σπουδῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ τὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια Μονάχου, Λειψίας, Χάλλης καὶ Τυβίγγης, καθὼς καὶ τὴν θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης καὶ τὰς σχολὰς τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τῆς Ζωσιμαίας τῶν Ἰωαννίνων, εἰς τὰς ὁποίας εἶχε ἀκολουθήσει τὰς πρώτας του σπουδὰς. Ἦταν δι' αὐτὸ φοβερός διώκτης τῶν ἀμελῶν καὶ τῶν ἀτάκτων μαθητῶν. Δὲν ἠνείχετο ὁ ἀείμνηστος τὸν συνδυασμὸν τοῦ ἀπόρου καὶ τοῦ ἀτάκτου καὶ ἀμελοῦς μαθητοῦ. Καὶ οἱ ἐπιζῶντες μαθηταὶ του, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ ιεράρχαι, θὰ ἐνθυμοῦνται τὴν στερεότυπη καὶ βροντώδη ἐπίπληξι τοῦ σχολάρχου τῆς Μεγάλης Σχολῆς τοῦ Φαναρίου πρὸς ἀτακτοῦντας ἀπόρους σπουδαστάς.

— Ἀθλιε Κ... εἶσαι καὶ ἄπορος...

Ὅ,τι διέκρινε τὸν Μιχαὴλ Κλεόβουλον ὡς διδάσκαλον ὑπῆρξεν ἡ ἔκτακτη σαφήνεια καὶ ἀκριβολογία ἐκφράσεως, ἡ ὁμαλὴ, ρέουσα καὶ δημῶδης καθαρεύουσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδίδασκε, μὴ ἀκολουθῶν τὸν σχολαστικισμὸν ἄλλων νεωτέρων του. Ἦταν ἓνας συγχρονισμένος διδάσκαλος τοῦ Γένους. Ἐπανελημμένως ἔγινε λόγος περὶ προαγωγῆς αὐτοῦ εἰς μητρόπολιν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων. Ἀλλ' ὁ σχολάρχης τῆς Μεγάλης Σχολῆς προτιμοῦσε τὸν βαθμὸν τοῦ τιτουλάριου μητροπολίτου καὶ τὴν θέσιν τοῦ σχολάρχου. Ἡ ζωὴ του εἶχε συνδεθῇ στενῶτατα μέχρι τοῦ θανάτου του τὸ 1918 μὲ τὴν ζωὴν τῆς Μεγάλης Σχολῆς, ὥστε νὰ μὴ νοεῖται ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ λειτουργία αὐτῆς χωρὶς τὸν Μιχαὴλ Κλεόβουλον. Διὰ τὸν κλῆρον ἀπετέλεσε τιμὴν ἡ φυσιογνωμία τοῦ Σάρδεων, διότι ὁ Μιχαὴλ Κλεόβουλος δὲν ὑπῆρξε ὁ ἄξιος λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου μόνον, ἀλλ' ὁ ἀνώτερος ιερωμένος, ὁ ὁποῖος ἔθεσε ὅλην τὴν ζωὴν καὶ τὴν ιερωσύνην του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀλυτρώτου Γένους πρὸς διαμόρφωσιν καὶ δημιουργίαν ψυχῶν. Στάθηκε ὁ διπλὸς μέγας διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Ἡ ἱστορία θὰ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομά του πάντοτε μὲ τὰ πλέον φωτεινὰ γράμματα. Ὁ Μιχαὴλ Κλεόβουλος ἐτίμησε τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ ἱερὸν σχῆμα του κατὰ τὸν καλλίτερον δυνατὸν τρόπον.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

Ο ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΣΚΑΦΗΣ ΣΤΗ ΣΙΦΝΟ

Ἡ Λειτουργικὴ Τέχνη εἶναι ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον αἰσθητοποιοῦμεν τὴ Θρησκευτικὴ συγκίνησιν. Καὶ μὲ τὸν ὁποῖο ἡμποροῦμε νὰ γευθοῦμε τὸν Οὐράνιον ἄρτο τῆς πνευματικῆς Ἀληθείας.

Γι' αὐτό, κι' ὡς ἀπαραίτητη προϋπόθεσί της ἔχει τὴ θερμὴ πίστη, καὶ τὸ θαθὺ καὶ συγκινημένον θρησκευτικὸ συναίσθημα. Χωρὶς αὐτὰ τὰ δύο, καὶ χωρὶς τὴν κατάδυση τοῦ νοῦ, μέσα στὴν ἄδυσο τοῦ Πνευματικοῦ μυστηρίου, Λειτουργικὴ Τέχνη εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑπάρξῃ.

Χρειάζεται μιὰ ψυχὴ, ποὺ νάχη τὴν ἱκανότητα νὰ προσδέχεται σκέψεις, ἢ καλύτερα, ἐμπνεύσεις ἀνωτέρου θαυμοῦ, γιὰ νὰ γίνῃ κατορθωτὸ νὰποδοθοῦν σχηματικὰ—ἀδιάφορο ἂν μὲ τὸ χρῶμα, μάρμαρο, ἢ μὲ τὴ μουσικὴ—τὰ «θεῖα ἀπηχήματα».

*

Καὶ φαίνεται, πῶς οἱ Βυζαντινοὶ μας πρόγονοι, εἶχαν πάρα πολὺ λεπταίσθητο τὸν ψυχικὸ τους δέκτη, στίς δονήσεις τοῦ πνευματικοῦ Ὠκεανοῦ. Καὶ γι' αὐτό, εἶναι πραγματικὰ ὑπέροχος ὁ τρόπος καὶ ἡ δύναμις, μὲ τὴν ὁποία μᾶς αἰσθητοποίησαν τὴ θρησκευτικὴ τους συγκίνησιν. Καὶ τὸ μυστήριο τοῦ Δόγματος, καὶ τῶν ὑψηλοτέρων θεολογικῶν νοημάτων.

Τόσον δὲ ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ τῶν ναῶν τους, ὅσον καὶ ἡ ὕμνω-διακὴ ἐκτέλεσις τῆς Θείας Λειτουργίας ἔχουν ἀπροσμέτρητον ὕψος καὶ δάθος, καὶ ὑποβάλλουν ἐξαίσια συναισθήματα. Εἶναι μιὰ νίκη κ' ἕνας θρίαμβος τοῦ συγκεκριμένου καὶ τοῦ θετικοῦ, ἀπέναντι στὴν ἀπειρότητα καὶ τὴν ὑπερκοσμιότητα !

Τὰ δὲ Βυζαντινὰ εἰκονίσματα εἶναι παρανόηση καὶ ἀγροματωσύνη μας μεγάλῃ, νὰ τὰ πιστεύωμε σὰν μιὰ σκηνογραφικὴν ἀπεικόνισιν τῆς ζωῆς τῶν διαφόρων Ἀγίων, ἢ μιὰ ζωγραφικὴν ἀπλῶς παράστασιν τῆς μορφῆς των.

Εἶναι ὅλα τους ἔργα μιᾶς ἀνώτερης πνευματικότητος. Μία ἀναγωγὴ, μιὰ ἐπαφὴ, κ' ἕνας δλόθερμος ἐναγκαλισμὸς τῆς ζωῆς μας αὐτῆς, πρὸς τὸ ἀπροσπέλαστο καὶ σιωπηλὸ θεῖο. Εἶναι ἡ ὁψις τοῦ Θεοῦ, στραμμένη πρὸς Κόσμον καὶ αὐτό. Εἶναι τὸ ὑπέροχον ἄθλημα τοῦ ἀνθρώπινου ἔρωτα πρὸς τὴ θεία Ἰδέα, ποὺ κατορθώνει νὰ σμίξῃ τὸν Οὐρανὸ μὲ τὴ Γῆ. Τὴ Δημιουργία, μὲ τὸν Δημιουργό της. Εἶναι τὸ ὑψηλὸ ἀπὸ ἀλάδαστρο σκαλοπάτι, ποὺ σὲ φέρνει ἐγγύτερα πρὸς τὴν ἀνέκφραστην

ἁρμονία τοῦ Σύμπαντος. Εἶναι τέλος, ὁ ἄνθρωπος, ποὺ μιλεῖ μὲ τὴ γλῶσσα τῆς Θεότητος.

*

Γιὰ τὸ λόγον αὐτό, στὴν ὕλιστικὴν αὐτὴν ἐποχὴ μας, ποὺ ἡ αἰσθησὴ μας εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ τὴ βοή τοῦ κόσμου, εἶναι ἀκατανόητα. Κ' ἕνας ἄθεος, ἢ ἕνας στεῖρος ἀτομιστής, εἶναι βέβαια ὅλως διόλου ἀδύνατο νὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὴν ἄχραν-
την οὐσία τους, καὶ ἀπὸ τὸν συμβολισμό τους. Ποῦ νάχῃ τέτοιαν εὐαισθησία ἢ ἐφήμερη ἐπιδερμίδα του, ὥστε νὰ φρικιάσῃ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς αἰωνιότητος, ποὺ ἐκπορεύονται ἀπὸ τὸ ἀντί-
κρυσμά τους ;

*

Τὸν ὑπέρτατον αὐτὸ γλυκασμό, ποὺ χαρίζει στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου ἡ Λειτουργικὴ Τέχνη, τὸν ἐδοκίμασα—ὅλως διόλου ἀνεπάντεχα—στὸ καλοδιατηρούμενο ἐξωτερικά, μὰ παντέρνημο Ἑξωκκλήσι τοῦ Ταξιάρχῃ τῆς Σκάφης, ποὺ σὲ παλαιότερους και-
ροὺς ἦτανε, μὲ τὰ γύρω του κτίσματα ποὺ τώρα ἔχουν ρημάξει, τὸ χειμαδιδὸ τοῦ μεγάλου Μοναστηριοῦ τοῦ Προφήτῃ Ἡλία.

Ποτές μου δὲν τὸ ἐφантаζόμουνα, πὼς στὴν ἀπόμερη καὶ παραδεισιακῆς γαλήνης ἐκείνῃ γωνιά, θαντίκρυσμα μιὰ τέτοιαν ὑποβλητικώτατην ὁμορφιά, καὶ μιὰ τέτοιαν ἀπόδωση τοῦ πνευ-
ματικοῦ ρυθμοῦ τῆς ζωῆς, μὲ τόσην λιτότητα ! Ἀλήθεια. Πόσα θαύματα. Καὶ πόσους θησαυροὺς δὲν κρύβεις στὸν ἀτίμητο κόρφο σου, ἀγαπημένο μου νησάκι ;

Μοῦχε μιλήσει κάποτες γιὰ τὸ Ἑωκκλήσι αὐτό, ἕνας ξεχω-
ριστὸς νησιώτικος τύπος. Ὁ μακαρίτης τώρα φίλος μου βοσκὸς Ἀπόστολος Νεροῦτσος. Μὰ ἐφέτος μόλις ἐξεκίνησα γιὰ τὸ προ-
σκύνημά του, μαζὺ μὲ τὸν δάσκαλο τὸν Καλαμάρη. Ἐνα θαυμά-
σιο καὶ πνευματικὸ νέο τοῦ νησιοῦ μας, ποὺ μοῦχε ξανακάμει λόγο γι' αὐτό.

*

Ἦτανε περασμένο κάπως τὸ πρῶτ', ὅταν ἐξεκινήσαμε. Καὶ ἡ κυριαρχία τῆς Νύχτας, ποὺ κάνει νὰ ξεσταχιάξῃ μέσα μας ὁ τρόμος, εἶχε ἀπὸ καιρὸ τελειώσει, κ' ἕνας πρᾶος χινοπωριά-
τικος Ἡλιος ἀνέβαινε σιγὰ σιγὰ στὸν Οὐρανό. Ἀγκάλιαζε μὲ τρυφερότητα τὴ στερεὰ καὶ τὴ θάλασσα. Κ' ἔκανε ν' ἀστράφτουν ὅλα κάτω ἀπὸ τὸ φῶς του, γεμάτα ἀπὸ εὐγένεια, γαλήνη, καὶ χαρά.

Δὲν ὑπάρχει, θαρρῶ, μεγαλύτερη εὐφροσύνη, ἀπὸ τὸ νὰ περ-
πατᾷς, τέτοιαν ὁλόδροση καὶ ὁλόφεγγην ὥρα, καὶ νὰ νοιώθῃς

τὰ πόδια σου νὰ στυλώνουν γερὰ τὸ κορμί σου, ἐπάνω στὴ Γῆς καὶ τὰ χρώματα ποὺ ἀγαπᾷς.

Μιὰ ἀνάλαφρη μέθη σὲ κυριεύει. Παύεις νὰ νοιώθῃς τὸν ἑαυτό σου, ἔναν ἔρημο, καὶ ξερρίζωτο διαβάτη ποὺ θὰ περάσῃ, καὶ θὰ πάῃ, δίχως νὰ φανῇ πιὰ καθόλου ἡφανιά του. Αἰσθάνεσαι πὼς εἶσαι δεμένος μὲ τὰ θουναλάκια του, μὲ τὶς νεροσυρμές του, μὲ τὰ ζᾶ του, μὲ τὰ πουλιά ποὺ γλυκοτιτιθίζουνε τριγύρω σου, καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους του. Τοὺς γεννημένους, καὶ τοὺς ἀγέννητους. Βυθίζεσαι στὸ σύνολο. Κι' ἀδελφώνεις τὸν ἀτομικό σου ρυθμό, μὲ τὸν αἰώνιο ρυθμό τῆς Γῆς του. Καὶ κάτι σοῦ ψιθυρίζει μουσικά, πὼς σὰν λύση κάποτε τὸ κορμί σου, καὶ σὲ σκεπτάσουν τ' ἄγια χρώματά του, κάπου θὰ σαλεύῃς πάλι ἐδῶ τριγύρω. Σὰν χερουβιλιά. Σὰν φίδα. Σὰν σχοῖνος. Σὰν θρούμπι. Σὰν ρίγανι. "Ἡ καὶ σὰν μιὰν ὀλοεὺωδη φασκομηλιά, ποὺ θάρχωνται οἱ μέλισσες νὰ τὴν τρυγοῦν. "Ἡ θὰ παίζουν γύρω της φανταχτερὲς πεταλοῦδες

*

Τὸ Μετόχι τοῦ Ταξιάρχῃ τῆς Σκάφῃς ἀπέχει, ὡς τρία περὶπου τέταρτα τῆς ὥρας, ἀπὸ τὴν ἄκρῃ τοῦ γραφικοῦ χωριοῦ τῆς Καταβατῆς. Καὶ πρέπει νὰ πάῃ κανεὶς παρὰ πολὺ κοντὰ γιὰ νὰ φανῇ. Γιατὶ ἔχει κτισθῇ στὴ μεσημβρινῇ πλευρᾷ κάποιου λακκώματος, ποὺ τὸ σχηματίζουν χαμηλὲς καὶ γυμνὲς λοφοσειρές, καὶ τοῦ δίνουν—πραγματικά—τὸ σχῆμα σκάφῃς τοῦ ζυμωτοῦ. Περίγυρα βασιλεύει ἔρημιά, καὶ τὸ μάτι δὲν βλέπει τίποτα ἐμπρὸς του. Οὔτε σπίτι, οὔτε θεμωνιά, κι' οὔτε διαβάτη νὰ περνᾷ. Θαρρεῖ κανεὶς, πὼς ἀπὸ τὴν περιοχὴν αὐτὴ ἔχουνε μετατοπισθῇ ὅλα τὰ περίφημα στολίδια τοῦ νησιοῦ. Ἀμπέλια, καὶ χωράφια καὶ ληόφυτα, κ' ἔχει μείνει ὀλόγυμνος, ὀλο πέτρα καὶ φτενοχώματα, ὁ γρανιτένιος τοῦ σκελετοῦς.

Ὅμως μέσα στὴ σκάφην αὐτὴ, σὰν μέσα σὲ ἀπαλὴ κούνια, κοιμοῦνται οἱ σκληροὶ καὶ πεισματάρηδες ἄνθρωποι, ποὺ ἀλητεύουν, νύκτα καὶ ἡμέρα ἐπάνω σ' ὅλο τὸ νησί. Κι' αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία, ποὺ ἐδιάλεξαν τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν οἱ καλόγηροι τοῦ Προφήτη Ἡλίου γιὰ νὰ τὸ κτίσουν. Γιατὶ ἡ ἀπανεμιά του, τοὺς ἐπροστάτευε πραγματικά, ἀπὸ τὴν ὀργισμένη τους κακωσύνη στάνεμοδαρμένα ὕψη τοῦ Μοναστηριοῦ τους

Ὅταν ἐφθάσαμε ἐμπρὸς στὸν ἀνηφορικό καὶ ἀνώμαλον ἐμπλεκέθγα του, στάθηκα λίγο καὶ γιὰ νὰ ξεκουρασθῶ, καὶ γιὰ νὰ χορτάσουν τὰ μάτια μου τὴ συνολικὴ του δομὴ. Κι' ὡς ἐπροχώρησα, ἡ ἀναπάντεχῃ παρουσία μου ἐτρόμαξε κάποιες λιμασμένες κατοικίες, ποὺ ἀναζητοῦσαν σχοινόκοκκο στοὺς λιγοστοὺς ἀναι-

μους σχοίνους, πού ἐφύτρωναν στὰ τριγύρω ἀγριώματα, κ' ἐφυγαν σὰν κυνηγημένες. Καὶ ἡ ἐρημία ἐπλήθυε. Καὶ μοῦ φάνηκε πῶς ἡ θεὰ ἐστένεφεν ἀκόμη περισσότερο. Φρούριο τοῦ Θεοῦ ρημαγμένο κι' ἀπροσπέλαστον μοῦ ἐφάνταξαν οἱ ψηλοὶ τοῖχοι τοῦ Μετοchioῦ. Ἐνα παλαιστινικὸ τῆς ψυχῆς ἀλῶνι, γεμάτο—τώρα—στάχτη καὶ κόκκαλα. Θηκάρι παλαιϊκό, μὲ δίχως μέσα σπαθί, παρκαπεταμένο κι' ἀφειμένο νὰ σέπεται, σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἐρημίᾳ. Ἐρείπια εἶναι, τώρα, ὅλα τὰ κελλιὰ του, πού ἐστάθηκαν λαμπρότατα ἐργαστήρια τῆς καρδιάς. Καὶ τὸ μόνο πού σώζεται ἀκόμη ἀπείραχτο ἀπὸ τὸν καιρό, μέσα σ' αὐτὰ τὰ χαλάσματα, εἶναι ὁ κάτασπρος καὶ τρισχαριτωμένος Βυζαντινὸς ναὸς

*

Ἐδῶ στὴ Σίφνο, καὶ γενικώτερα σ' ὅλα τὰ Κυκλαδικὰ μας νησιά, ὁ χαρούμενος θίασος τοῦ τραγικοῦ Διονύσου, ἐσυνταιριάσθηκε πολὺ γρήγορα, μὲ τὸ θεῖο παραλήρημα, καὶ τὴν φλεγόμενὴν ἀναζήτησιν τ' Οὐρανοῦ, ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς νέας ἀλήθειας. Ὁ Ἀπόλλωνας ἐσυμφιλιώθηκε κι' ἀδελφοποιήθηκε, κατὰ τρόπο θαυμάσιο, μαζί μὲ τὸ Χριστό. Κι' ἀπὸ τὸ μπόλιασμα αὐτὸ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ψυχῆς μὲ τὴ νέα Χριστιανικὴ, ἐξέσπασαν καινούργια φύτρα, κι' ἀνοίξαν στὰνθρώπινα σπλάγχνα, καινούργιες πηγὲς δημιουργίας καὶ χαρᾶς. Κ' ἐπάνω στὴν πετρόχαρη καὶ φωτόλουστη Γῇ τῶν ὡραίων μας νησιῶν, ἀνάδρυσεν—ἄραμα ὑπέρκαλλο—ἡ ἀνθοφορία τοῦ Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ!

Πουθενὰ ἄλλοῦ τὸ ἄδρὸ Ἑλληνικὸ χῶμα, δὲν ἀνάδωκε τέτοια ἐξωτικὴ ἐλάσσηση. Καὶ πάει κανεὶς νὰ πιστέψῃ, πῶς ὅταν ὁ Γαβριὴλ ἐγύριζε στὸν Οὐρανό, ἔπειτα ἀπὸ τὸν Εὐαγγελισμό του πρὸς τὴ Θεοτόκο, ἔρριξε τὸ παρθενικὸ κρίνο πού δαστοῦσε στὰ χέρια του σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ νησιά μας, καταμαγεμένος ἀπὸ τὴ θεὰ τους. Κι' αὐτὸ ἐρίζωσε, κ' ἐπλήθυνεν ἐπάνω στὰ χρώματά τους, καὶ στ' ἀγριώματα τῶν βουνῶν τους. Καὶ ἔτσι τώρα, σὲ κάθε δῆμα σου, βλέπεις νὰ ὑφώνεται ἐμπρὸς σου κ' ἓνα κατάλευκο Βυζαντινὸ Ἐωκλήσι, πού σοῦ θυμίζει τὰ φτερά τοῦ ἀγγέλου, καὶ ἐξαγιαρίζει τίς ἐρημιές!

Ἐνα τέτοιο πανεύμορφο Ἐωκλήσι εἶναι κι' ὁ Ταξιάρχης τῆς Σκάφης, πού καθὼς τὸ βλέπω νὰ στυλῶνεται ἐμπρὸς μου, ἀνάμεσα στοὺς βράχους καὶ στὰ σημάδια τῶν κελλιῶν, ἀσάλευτο καὶ κατάλευκο, νοιώθω νὰ μετατοπίζονται στὰ δάθη τοῦ νοῦ μου, τὰ σύνορα τοῦ ὄνειρου καὶ τῆς ἀληθείας. Καὶ ἡ καρδιά μου πιάνεται.

Πάω κ' ἐρχομαι, ὦρα πολλή, μέσα στὴν αὐλὴ του, πού τὰ χόρτα τὴν ἀγκαλιάζουν ἀπὸ παντοῦ, κι' ἀγωνίζονται νὰ μετατο-

πίσουν τις πέτρες της. Καί χαίρομαι τὴν ἀγέρινην ὁμορφιά του. Ὅλο τὸ περίζωμα τοῦ σταυροβολιοῦ καὶ τοῦ καμπαναριοῦ του, εἶναι γιρλαντωμένο μὲ μικρὲς Σιφνέικιες σταχτόπλακες, ποὺ ἐνώνονται μεταξύ τους μὲ κατάσπρους ἄρμους, σύμφωνα μὲ τὴν ὠραία τοπικὴ συνήθεια. Κ' ἔτσι, ὅχι μονάχα δὲν κουράζεται τὸ μάτι ἀπὸ τὰστραφτερὸ ἀντιλάμπισμα, ποὺ ρίχνουν οἱ ἀσδεστωμένοι του τοῖχοι. Μὰ κ' εὐφραίνεται κι' ἀναγαλλιάζει ἡ ψυχὴ, ὅπως, ὅταν κολυμπᾷς, ἕνα ἥσυχο καὶ φωτερὸ δειλινό, στὰ δροσάτα καὶ κατακάθαρα νερὰ ἐνὸς ἀπόμερου γιालοῦ τοῦ νησιοῦ. Θαρρεῖ κανεῖς, πὼς ὁ ἄγνωστος τεχνίτης του, ἐξήτησε νὰ ἱσορροπήσῃ σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἔρημην γωνιά, τὴ Γήϊνη, μὲ τὴν ὑπερνέφελην χαρὰ. Καὶ γεμάτος ἀπὸ συμπόνια πρὸς τοὺς ἀσκητικούς καλογήρους, ποὺ ἀποτραβηγμένοι ἀπὸ τὴ ζωὴ, ἐπενοῦσαν ἐδῶ τὶς θαρυχεῖμωνιές, κλεισμένοι μέσα στὰ κελλιά τους, ἠθέλησε νὰ τοὺς παρηγορήσῃ, μὲ τὴ ζεστὴ θύμηση τῶν εἰρηνικῶν σπιτιῶν. Κ' ἔτσι, σὰν νὰ ζοῦσαν μέσα στὴ πολιτεία, εὕρισκαν ὅλη τὴ γαλήνη μὰ καὶ ὅλη τὴν ἐρημία, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν περισυλλογὴ τῆς ψυχῆς.

Σὰν νιόβλαστο λουμέ, σὲ γέρικο δενδρό, σὰν ἕνα πουπουλένιο κατάσπρον ριπίδι ποὺ μᾶς δροσίζει μὲ τὴν αὔρα τῆς αἰωνιότητος, σὰν τὴν τρυφερὴ καρδιά τῆς ἐρημίας, ἔτσι φαντάζει ἐμπρός μου, γιομάτος δροσιὰ καὶ ἀπλότητα, ὁ μικρὸς Βυζαντινὸς ναός. Δὲν ἔχεις μπροστά σου, οὔτε κανένα κάστρο τοῦ Ἰεχωδᾶ, ποὺ νὰ σοῦ θυμίζῃ τὶς ἀστραπὲς καὶ τὶς βροντὲς, ποὺ μ' αὐτὲς ἐφανερώθηκε στὸ Μωϋσῇ. Οὔτε πάλι κανένα ταπεινὸ καὶ σὰν χωριάτικη θεμωνιά Ξωκκλήσι, ποὺ νὰ σοῦ φέρνῃ στὸ νοῦ τὸν κατατρεγμένον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους γλυκύτατο Ναζωραῖο, ποὺ φτωχὸς κι' ἀνυπόδητος, ἐγύριζε παντοῦ, κι' ὅλο μιλοῦσε γιὰ τὴν ἀγάπην. Ὡς ποὺ στὸ τέλος, τὸν ἐσταύρωσαν. Παρατημένον ἀπὸ ὅλους. Κι' ἀνάμεσα σὲ γιουχαῖτὰ καὶ βρισιές. Τίποτα ἀπὸ αὐτά. Ὑποβλητικὸς κι' ἀνάλαφρος, ὑψώνεται ἀπέναντί μου, σὲ μιὰν ἀχνὴν ἀτμόσφαιρα ὀνείρου, σὰν μιὰ ἀπαλώτατη καὶ γεμάτη ἀπὸ κελαϊδισμοὺς φωλιά τοῦ πνεύματος. Καὶ τὸ ἀντίκρουμά του, σοῦ τρυφεραίνει τὴν καρδιά, καὶ σὲ γιομίζει ἀπὸ συγκίνηση

Αἰσθάνομαι, πὼς μὲ λόγια μοῦ εἶναι ἀδύνατο ν' ἀνιστορήσω τώρα, τὰ αἰσθήματα, ποὺ ἀναφτερώθηκαν μέσα μου, ὅταν ἐμπήκα—τέλος—μέσα, καὶ δρασκελίζοντας ἀποφασιστικὰ τὴν μισόκλειστη θύρα τοῦ ἱεροῦ του, εὐρέθηκα σ' ἕνα γλυκύτατο μισόφωτο, τριγυρισμένος ἀπὸ τὶς ἀσκητικὲς μορφὲς τῶν ἀγίων, ποὺ εἶναι ἀνιστορημένες στοὺς τοίχους του.

Σίγουρα, τὸν παλὴδ καιρὸ, θάτανε ὅλο τὸ Ξωκκλήσι ζωγραφ-

φισμένο. Καὶ γιὰ μιὰ στιγμή, ἔξαναζωντάνεψεν ὁ νοῦς μου, τὴν πρωτείνην του ἐκείνην ἱστορήσῃ, κ' ἐγέμισεν ἡ καρδιά μου ἀπὸ εὐδαιμονία

Ἀμέσως ὁμως δλέποντας γύρω μου τοὺς κρύους κι' ἀσβεστωμένους τοίχους, ἔνοιωσα τὴν καρδιά μου νὰ σφίγγῃ, καὶ μοῦ ἐφάνηκαν σκεπασμένοι μὲ σάβανα καὶ μὲ νεκροσέντονα ἀπὸ τὸν καιρό, ποῦ ἔσπρωξεν ἕως ἐδῶ, μὲ ὅλη τὴν καταλυτικὴν του ὀργή, τὸ ἀφρισμένο καὶ παγωμένο του κύμα.

Τίποτα δὲν ἀπομένει πλέον. Ἐσθυσαν, σὰν νᾶτανε αὐγινὴ πάχνη, ποῦ περνοῦν βελούδινη ἐπάνω ἀπὸ τὴ Γῆ. Καὶ σὲ λίγο, θὰ σβύσουν καὶ οἱ ζωγραφιῆς αὐτὲς τοῦ ἱεροῦ, ποῦ ξεθωριάζουν σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὶς σταλαμίδες τῶν βροχόνερων, κι' ἀπὸ τὴν νοτερὴν ὑγρασία ποῦ τὶς σκεπάζει. Καὶ ἡ ψυχὴ μου θλίβεται βαθειά.

Ἀλήθεια. Πόσο βαθύς, καὶ πόσον ἀκατάλυτος εἶναι ὁ σύνδεσμος τῆς ἑλληνικῆς μας καρδιάς, μὲ τὴν Ὁρθόδοξην πίστην μας! Τὸ θρησκευτικὸ βίωμα τὸ δικό μας, δὲν εἶναι σὰν τῶν ἄλλων λαῶν. Εἶναι κάτι τὸ ἐντελὲς διάφορο. Γιὰ μᾶς ἡ θρησκεία δὲν εἶναι δόγμα ἀπλῶς. Οὔτε μεταφυσικὸς ἀγέρας ἀσάλευτος, καὶ λυτρωτικὴ ἀπλῶς ἀνάγκη, καὶ καταφυγὴ τῆς ψυχῆς μας μέσα στὸν παραδαρμὸ τῆς ζωῆς. Εἶναι ἡ πολυτιμώτερη φυλετικὴ μας κληρονομιά. Εἶναι μιὰ λατρεία, μιὰ ἔκστασις, κ' ἕνα πάθος, ἀνακατωμένο μ' ὅλες τὶς χαρὲς καὶ μ' ὅλες τὶς οἰμωγὰς τοῦ Γένους μας, ποῦ κάνει τὸ αἷμά μας νὰ βράζῃ καὶ νὰ κοχλακίξῃ μέσα στὶς φλέβες μας. Εἶναι ἡ λαχτάρα τ' Οὐρανοῦ, καὶ ἡ προμηθεϊκὴ δίψα γιὰ τὸ φῶς, ποῦ κουδουνίζει πάντα μέσα στὰ σπλάγχχνα μας. Εἶναι ἡ βαθύτερη οὐσία τῆς Ἱστορίας μας, ποῦ εἶναι μαζὶ καὶ ἡ Ἱστορία ὅλου τοῦ κόσμου. Καὶ εἶναι ἀκόμη, ἡ μεγάλη κραυγὴ τοῦ μέλλοντος τοῦ Ἑθνους μας.

Βλέπω τὶς ζωγραφιῆς αὐτὲς γύρω μου, καὶ μοῦ φαίνονται ἀγέρινα πνεύματα, ποῦ περνοῦν μέσα στὸ φεγγαρόφωτο. Νοιώθω, πῶς ὁ ἄγνωστος ζωγράφος τοὺς δὲν κατέβαλε καμιὰ ἀπολύτως προσπάθεια γιὰ νὰ τὶς ἀνιστορήσῃ. Εἶναι μιὰ Τέχνη, ποῦ τὸ αἰσθάνεσαι, πῶς ἀνάδλωσε φυσικὰ καὶ ἀβίαστα ἀπὸ τὴν θαθειά του πίστη, καὶ ἀπὸ τὴν πνευματικὴν του μέθην, ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοὺς. Ἔτσι βλασταίνουν καὶ τὴν ἀνοιξὴ τὰ λουλούδια. Γιατί, χωρὶς τὴ λαχτάρα τῆς ἀγάπης, ἡ ψυχὴ γίνεται ἀμμουδα κατὰ-ξερὴ καὶ ἀνανθη. Καὶ οἱ ζωγραφιῆς αὐτὲς—τὸ δλέπεις—εἶναι καρπὸς ἅγιος τῆς κατάνυξης καὶ τῆς ἀγάπης. Ὁ ζωγράφος τοὺς ἔνοιωθε τὴν καρδιά του νὰ κτυπᾷ δυνατά. Κι' ἀντὶς ν' ἀνθίσῃ στὰ χεῖλη του τὸ τραγούδι καὶ ὁ σκοπός, ἐκάθησε κ' ἐχειροτέχνησε τὶς εἰκόνες αὐτὲς. Καὶ τώρα, ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἱεροῦ, ἀναδίνεται κάτι σὰν μῦρο καὶ σὰν ἀπαλὴ μουσικὴ, ποῦ

εἰσδύει ἕως τὰ ἔγκατά σου. Καὶ σὲ μεθ' ἡμῶν τὴν ἀγνότερη θρησκευτικὴ συγκίνηση

Ὑποβλητικές, ἐκφραστικές, καὶ συχνὰ πρωτότυπες σὲ σχήματα καὶ σὲ συμβολισμούς εἶναι οἱ τοιχογραφίες τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ταξιάρχου τῆς Σκάφης, ποὺ θὰ ἐπιχειρήσωμε τώρα νὰ δώσωμε ἀπὸ μνήμης, μὴ ἀτελέστατη φυσικὰ γι' αὐτό, καὶ ἐντελῶς προχειρὴ περιγραφὴ τους.

Ἐπάνω ἀπὸ τὸ Νάρθηκα εἶναι ζωγραφισμένος ὁ Χριστὸς—Παμβασιλεύς, καὶ κρατεῖ στὰ χέρια Του ἀνοικτὸ τὸ Εὐαγγέλιόν Του. Στὴν ἀριστερὴ δὲ παράπλευρα ἁγία Πρόθεση, παριστάνεται ὡς ὁ Ποιμὴν ὁ Καλὸς «ὁ αἰρὼν τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου».

Ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἁγία Πρόθεση καὶ τὸν Νάρθηκα εἶναι ἀνιστορημένος ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος. Καὶ μάλιστα κατὰ ἓνα τρόπο πρωτότυπο. Γιατὶ οἱ δώδεκα Μαθηταὶ δὲν κάθονται ὅλοι μαζί σ' ἓνα τραπέζι, μὲ τὸν Χριστὸ στὴ μέση. Μὰ εἶναι διαιρεμένοι σὲ δυὸ ομάδες, ἀπὸ ἑξὶ σὲ κάθε τραπέζι. Καὶ ὁ Χριστὸς, ἐμπρὸς ἀπὸ κάθε ομάδα, προσφέρει στὴ μὴν ομάδα τὸ αἷμά Του. Καὶ στὴν ἄλλη τὸ Σῶμα Του. Πίσω δὲ ἀπὸ τὸ Χριστὸ στέκεται κι' ἀπὸ ἑνας Ἄγγελος, ποὺ μᾶς θυμίζει πὼς ἡ τραγικὴ Του θυσία εἶναι θέλημα τοῦ αἰωνίου πατέρα του.

Ἐπάνω ἀπὸ τὸν Μυστικὸ Δεῖπνο, καὶ σ' ὅλο πέρα ὡς πέρα τὸ πλάτος τοῦ Νάρθηκα εἶναι ζωγραφισμένη ἡ ἁγία Τριάδα, στὴ μέση ἀκριβῶς, καὶ γύρω τριγύρω ὁ κατάστερος οὐρανός. Δεξιὰ δὲ καὶ ἀριστερὰ ἀπὸ τὴν ἁγία Τριάδα, στέκονται ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡ Παναγία. Ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο ὁ Πρόδρομος. Καὶ ἐντελῶς στὶς ἄκρες, ὁ Ἥλιος καὶ τὸ Φεγγάρι.

Σ' ὅλο τὸν ἄλλο χώρο ψηλότερα, καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἔχουν ἀνιστορηθῇ διάφορες σκηνές Εὐαγγελικῆς, ποὺ ἐξαντλοῦν σχεδὸν ὅλο τὸν κύκλο τῆς θρησκευτικῆς μας παράδοσης. Ἀπὸ τὴν Γέννηση τῆς Θεοτόκου καὶ τὸν Εὐαγγελισμό της, ὡς τὴν Προσκύνηση τῶν Μάγων, τὴν φυγὴ πρὸς τὴν Αἴγυπτο, καὶ τὴν ἁγία Σταύρωση καὶ Ἀνάσταση.

Χαμηλὰ δὲ καὶ δεξιὰ στὸν ἅγιο Νάρθηκα εἶναι ζωγραφισμένοι οἱ Τρεῖς Μεγάλοι Ἱεράρχαι. Καὶ στὸν ἄλλο τοῖχο—ἐν θυμοῦμαι καλὰ—ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος, ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος, ὁ Ἅγιος Σπυρίδωνας. Ὅλοι τους ὁλόσωμοι, καὶ στὸ ὕψος ἀκριβῶς τοῦ λειτουργοῦ ἱερέως σὰν νὰναι καὶ αὐτοὶ συλλειτουργοὶ στὴν προσφερομένην ἀναίμακτη θεία θυσία

Ὅλες αὐτὲς οἱ εἰκόνες, ποὺ μὲ τόση προχειρότητα περιέγραψα, εἶναι ἔργα ὥρατα. Πέρα ἀπὸ κάθε κοινοτυπία ὀλικῆς ὀραιότητος. Καὶ γεμάτα ἀπὸ συγκινημένην πνευματικότητα. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ Τέχνη ἦτανε ὅλως διόλου διάφορο πρᾶμα.

Τὸ μέτρο καὶ οἱ φυσικὲς ἀναλογίαις ἦτανε τὸ ἀδιάσειστο θεμέλιό της. Καὶ τὸ τέλειον ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν του μορφήν, ὑπῆρξε τὸ ἰδανικόν της. Ἡ Βυζαντινὴ ὁμῶς Τέχνη ἐζητοῦσε νὰ μᾶς παραστήσῃ τὸ ἀόρατον μὲ τὸ δραστό. Τὸ ὑπερφυσικόν, μὲ τὸ φυσικόν. Τὸ αἰώνιον καὶ τὴν πνευματικὴν ζωὴν, μὲ τὰ περαστικὰ πράγματα τῆς Γῆς μας αὐτῆς. Καὶ γι' αὐτὸ εἶναι καὶ γεμάτη ἀπὸ μιᾶ μυστηριώδη ἰδιορρυθμίαν. Καὶ κάθε γνήσια Βυζαντινὴ εἰκόνα, μᾶς φανερώνει πόσον ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ εἶχε μετατοπίσει τὸν ἄνθρωπον ἐπάνω ἀπὸ τὴν σκλαδιὰ τῆς Γῆς καὶ τῶν ἀναγκῶν της, στὸν ἐξάριστον κόσμον ποὺ δρίσκεται, πέραν ἀπὸ ἐκεῖνον, ποὺ ἡμποροῦν νὰ πλοκαμίσουν οἱ πέντε αἰσθήσεις μας. Καὶ ποὺ μόνον ὁ νοῦς μας ἡμπορεῖ νὰ συλλάβῃ.

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἶχεν ἀλλάξει ριζικὰ τὴ φύσιν τοῦ ἀρχαίου Διονυσιακοῦ καὶ Ἀπολλώνειου ἀνθρώπου. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἦτανε, ὅπως εἶναι σήμερα τυπικός, ἀλλὰ οὐσιαστικός καὶ ὀλοζώντανος. Καὶ ἡ πίστις στὸ Χριστό, εἶχε φέρει μιὰ τέτοια ταπείνωση τῆς ψυχῆς καὶ μιὰ τέτοιαν εὐαισθησία στὸν ψυχικὸ πόνο, ποὺ ὅλες οἱ χαρὲς τῆς Γῆς μετατοπίσθηκαν στὸν Οὐρανόν. Καὶ ἀνώτατη ἐπιδίωξις ἦτανε ἡ ἐπαφὴ τῆς ψυχῆς μὲ τὸ Θεόν. Καὶ ἡ σωτηρία της. Καὶ γι' αὐτό, συχνότατα ἦτανε τὸ θέαμα μεγάλων Ἀρχόντων καὶ Βασιληάδων ἀκόμα, ποὺ ἀντάλλασσαν τὰγαθὰ τους, καὶ τίς πορφύρας τους, μὲ τὸ κελλὶ καὶ τὸ φτωχικὸ ράσο τοῦ Μοναχοῦ. Κ' ἐβλεπες ἀβροδίαιτες καὶ πανεύμορφες ἀρχοντοπούλες, νὰ παρατοῦν ὅλα τὰ ἐγκόσμια, καὶ νὰ προτιμοῦν τ' ἄνθη τῆς ἀγγελικῆς παρθενίας, μέσα στὰ Βυζαντινὰ Μοναστήρια.

Στὴν ἐποχὴ μας ὁμῶς αὐτὴ ἀνώτατη χαρὰ μας εἶναι νὰ ἐπιβάλλωμε, ἂν αὐτὸ μᾶς εἶναι δυνατό, τὸ ἐγὼ μας σ' ὅλο τὸν κόσμον γύρω μας, καὶ νὰ ὑποτάξωμε τίς φυσικὰς δυνάμεις στοὺς σκοπούς μας. Οἱ ἐπιθυμίαις μας καὶ οἱ λαχτάρες εἶναι θαθεῖα ριζωμένες στὰ χρώματα τῆς Γῆς μας. Κ' ἐθέριεψαν. Κ' ἔχουν γίνει — ἀλλοίμονόν μας — δάσος σκοτεινὸ καὶ ἀδιαπέραστο, ποὺ μᾶς ἐμποδίζει νὰ δλέπωμε τὸν Οὐρανόν. Καὶ νὰ διακρίνωμε τὴν πολύτιμην εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ μας. Ποῦ νὰ νοιώσῃ λοιπὸν ἡ παχυλὴ αἰσθησὴ μας τέτοια πράγματα; Μᾶς φαίνονται ἀκατανόητα. Καὶ τὰ Βυζαντινὰ μας Μοναστήρια, μὲ τοὺς πολύτιμους θησαυροὺς των, τὰ περιφρονοῦμε. Καὶ τὰφήνομε νὰ ρημάζουμε.

Οἱ ταπεινοὶ ὁμῶς κηλόγηροι, ποὺ ἐπερνοῦσαν τὴ βαρυχειμωνιά τους στὸ Μετόχι αὐτό, καὶ μέσα σὲ αὐτὴ τὴν ἐρημιάν, ἐζοῦσαν μὲ τὸ συναίσθημα τῆς Παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τὸ στοιχεῖο τῆς αἰωνιότητος δρίσκεται στὴν ψυχὴ του, κι' ὄχι στὸ σῶμα του, καὶ ζητοῦσαν μὲ τὴ γαλήνην, μὲ

τὴν ἀγνότητα, καὶ μὲ τὴν ἄθληση, νὰ τὴν δέσουν ἀκατάλυτα μὲ τὸν ἀνώτερο κόσμον τῶν πνευμάτων.

Καὶ ἄς μὴ νομίση κανεὶς πὼς ἐμίσουσιν τῇ ζωῇ καὶ τῇ χαρᾷ της. Ἦξεραν πὼς ἡ Γῆ μας αὐτῇ, ποῦ εἶναι γεμάτη ἀπὸ δημιουργήματα τοῦ καλοῦ Θεοῦ, εἶναι ἕνας Παράδεισος καὶ αὐτῇ. Ἀρκεῖ, νὰ καταλαθαίνωμε τὴν ὁμορφιά της. Καὶ γι' αὐτὸ τὴν καλλιεργοῦσαν μ' ἐπιμέλεια μεγάλη, καὶ μὲ στοργικώτατη φροντίδα. Κ' ἐστόλιζαν παντοῦ τὶς ἐρημιὰς μὲ ὠραῖα κτίσματα καὶ μὲ χαρούμενους καὶ καλοζωγραφισμένους ναοὺς, ὅπως ἦτανε τὸ Μετόχι αὐτό. Ἦξεραν, ὅπως λέει ὁ Σπινόζας, «πὼς ὅσο πιὸ πολὺ χαίρεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τόσο καὶ πιὸ ψηλὰ ἀνεβαίνει σὲ τελειότητα. Καὶ τόσο πιὸ πολὺ συμμετέχει στὴ θεία φύση, ποῦ δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο, παρὰ μιὰ ἀτελείωτη πνευματική χαρά...».

Σήμερα ὅμως τὰ συναισθήματα αὐτά, ὅσον πάει, καὶ ἐξαφανίζονται ὁλοένα καὶ περισσότερο. Καὶ ἡ ζωὴ ἀλλάζει ρυθμό. Καὶ ἡ χαρὰ της ταυτίζεται μὲ τὸν κορεσμὸ τῶν ἐπιθυμιῶν. Μὲ τὴ φιλοχρηματία. Μὲ τὴν ὑπερηφάνεια. Καὶ μὲ τὴ φθονερὴ ζήλοτυπία τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ἄλλο. Γι' αὐτὸ καὶ γίνεται ὁλοένα καὶ καταθλιπτικώτερη. Καὶ ἡ πείνα, ἡ ἀδικία, καὶ ἡ ἀθλιότητα μετουσιώνονται καθημερινῶς, σὲ ἐκρηκτικὰς δυνάμεις, ποῦ ἀπειλοῦν νὰ ἐξερραλίσουν τὸν κόσμον μας. Καὶ φυσικὰ οὔτε τὶς Βυζαντινὲς εἰκόνες ἀγαποῦμε καὶ νοιώθομε πλεῖα. Καὶ ἀφήκαμε νὰ σαβανώσῃ ὁ ἀσδέστης τὶς περίφημες τοιχογραφίες τοῦ Μετοχίου αὐτοῦ...

Καὶ τὸ κακὸ παραγίνηκε. Καὶ τόσο στὴν Παναγίᾳ τῇ Γουρνιαῇ, ὅσο καὶ στὴν Παναγίᾳ τῆς Καταβατῆς, καὶ στὸν ἄγιον Ἀντόπα, ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ, δὲ θὰ σώζεται πλέον, ἔτσι ποῦ πᾶμε, οὔτε ἵχνος ἀπὸ τὶς θαυμάσιες τοιχογραφίες τους. Καὶ ἡ ἴδια σκληρὴ Μοῖρα περιμένει καὶ τὰ λαμπρότατα αὐτὰ Βυζαντινογραφήματα τοῦ Ταξιάρχου τῆς Σκάφης...

Καὶ τὸ ἐξομολογοῦμαι, πὼς ἐντράπηκα βαθύτατα ὅταν δγαίνοντας ἀπὸ τὸ ναὸ, ἀνηφόρισα πρὸς τὸ Ἦγουμενεῖο τοῦ Μετοχίου, ποῦ εἶναι καὶ τὸ μοναδικό, ποῦ σώζεται ἀκόμα κάπως ἡ σκεπή του.

Τὴν ὥρα, ποῦ ἐδρασκελοῦσαμε, μαζὶ μὲ τὸν σύντροφό μου, τὴν εἰσοδὸ του, ἐμπήκε μαζὶ μας μέσα καὶ μιὰ μαύρη θαλασσόμυγα, ποῦ ἄρχισε νὰ πετᾷ ἀνήσυχα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ νὰ ζουζουνίζῃ μονότονα καὶ κλαψάρικα. Ὡς ποῦ στὸ τέλος ἠσύχασε κατασταλάζοντας κάπου ψηλὰ, στὸν ἀνατολικὸ τοῦ τοῖχου, πού, ὅπως παρατήρησα, ἐσκουρόφερνε ἐκεῖ περισσότερο. Ἐκύτταξα προσεκτικώτερα τότε, καὶ καθὼς ἐπλησίασα, ἡ θαλασσόμυγα,

ἐσηκώθηκε πάλι, κ' ἐστριφογύριζεν ἐπίμονα στὸ μέρος ἐκεῖ, καὶ σὰν νὰ τὸ ἐχάιδευσεν, θαρρεῖς, μὲ τὰ μεταξόφτερά της. Προσηλώνοντας τότε περισσότερο τὴν προσοχή μου, διέκρινα στὸ μουντζουρωμένο ἐκεῖνο μέρος μιὰ τοιχογραφία, ποῦ εἶχε μάκρος ἐνάμισον μέτρο καὶ πλάτος περίπου μισό, καὶ παρίστανε—προφανῶς ἄλλοτε—τὴν Ἀποκαθήλωση... Στὴ μέση, μὲ κάποια δυσκολία, διακρίνει κανεὶς τὸ Χριστό. Δεξιὰ τὴν Παναγία. Καὶ ἀριστερὰ τοὺς Ταξιδάρχας. Ἡ καρδιά μου ἀναστατώθηκεν. Καὶ τὸ ἀνήσυχο καὶ θλιβερὸ ζουζούνημα τῆς θαλασσομούigas ἐκείνης, μοῦ φάνηκε σὰν ἓνας ὑποβλητικὸς καὶ μουσικὸς ἐπιτάφιος θρήνος τοῦ ἐμψυχου κόσμου πρὸς τὸν ἀδικοδοσανισμένο Θεὸ καὶ τὴν κακομεταχειρισμένην ἁγίαν εἰκόνα του. Καὶ ἀκόμη σὰν ἓνα περιγελαστικὸ σφύριγμά του πρὸς τὴν ἀπολιθωμένη καλλιτεχνικὴ καὶ χριστιανικὴ μας συνείδηση

Καὶ θέλω νὰ ρωτήσω ἐδῶ ὅλους τοὺς καλοὺς μου πατριῶτες, ταιριάζουν αὐτὰ στὴν πνευματικότητά μας καὶ στὴν πολιτισμένη μας ἀντίληψη; Καὶ ἀφοῦ ἐμεῖς οἱ σύγχρονοι δὲν ἤμποροῦμε, ὅπως οἱ παλιότεροι, νὰ μᾶστε κ' ἐμεῖς δημιουργοί, ἕως πότε θάφηνωμε, ἔτσι ἀσυγκίνητοι, νὰ ρημάζουν καὶ νὰ διαρπάζωνται ὅσα ἔργα Τέχνης καὶ Πολιτισμοῦ μᾶς ἀφήκαν ἐκεῖνοι;

Οἱ δύο μας Σύλλογοι, ποῦ γιὰ μικρόχαρους λόγους ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι χωρισμένοι, ἔχουν μεγάλην εὐθύνη γι' αὐτό. Καιρὸς εἶναι, ἢ ἀναμφισδότητη ἔφεσή τους πρὸς τὸ ἀγαθόν, νὰ τοὺς ἐνώσῃ. Ἡ, ἐὰν αὐτό, πρᾶγμα ἀπαράδεκτο, εἶναι ἀκατόρθωτο, νὰ καταρτίσουν τοὐλάχιστον ἓνα κοινὸ προοδευτικὸ πρόγραμμα, ποῦ σκοπὸ θὰ ἔχῃ, τὸ ἀνέδασμα καὶ τὴν προκοπή—ὄλική καὶ πνευματικὴ—τοῦ νησιοῦ μας. Κ' ἔτσι μονάχα θὰ περισωθοῦν, τὰ κάθε λογῆς θησαυρίσματα τοῦ νησιοῦ μας.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

«Ἡ Βυζαντινὴ τέχνη γεννήθηκε τὴ στιγμὴ, ποῦ ὁ Χριστιανισμὸς ξητοῦσε νέες μορφὰς τέχνης..., ἔλαμψε μὲ μιὰ ἀσύγκριτη λάμψιν καὶ ἀκτινοβόλησε στὸν κόσμον ὁλόκληρον... καὶ ἔγινε ἡ μεγάλῃ μυσταγωγὸς ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου».

(Charles Diehl)

«Πρέπει νὰ τιμᾶμε τὴ Βυζαντινὴ τέχνη, γιατί δημιούργησε, μὲ τὴν ἀνανέωσιν καὶ μεταρρυθμίσει τῆς ἀρχαίας τέχνης, τὰ εἰκονογραφικὰ αὐτὰ θέματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκφράζεται τόσον λαμπρὰ τὸ αἶσθημα τοῦ μέτρου, τῆς κομψότητος καὶ τῆς εὐγενείας».

(Gabriel Millet)

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ

‘Ο Προφήτης ‘Ηλίας, πού ἐορτάζομεν τὴν μνήμην του μετὰ πέντε ἡμέρες, εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πρὶν περίφημους καὶ δοξασμένους προφῆτες τῶν ‘Εβραίων. Ὅπως ἐξηγήσαμε καὶ στὸ φύλλο τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1956, οἱ προφῆτες τῶν ‘Εβραίων ἦσαν πολυάριθμοι. Καὶ 16 ἀπ’ αὐτοὺς ἔγραψαν βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἀντίθετα μ’ αὐτούς, ὁ ‘Ηλίας δὲν ἄφησε κανένα σύγγραμμα. Ἐτιμᾶτο ὅμως ἐξαιρετικὰ ἀπὸ τοὺς ‘Εβραίους. Καὶ ἡμεῖς ὁμοίως τιμοῦμε τὴν μνήμην του. Ἦτο καὶ αὐτὸς ἓνας ἀπὸ ἐκείνους πού προεῖπαν, ὅτι θὰ ἦρχετο ὁ ‘Ιησοῦς Χριστὸς νὰ σώσῃ τὸν κόσμον.

*

‘Η καταγωγὴ τοῦ ‘Ηλία ἦτο ἐκ Θεσβῶν τῆς φυλῆς Νεφθαλήμ καὶ γι’ αὐτὸ ἐλέγετο Θεσβίτης. Μεταξὺ τῶν ‘Εβραίων εἶχε τὸ ὄνομα ‘Ελίγια, πού οἱ ‘Εβδομήκοντα τὸ ἔγραψαν ἑλληνικὰ ‘Ηλιοῦ κ’ ἡμεῖς ἀργότερα ‘Ηλίας. Ὁ Προφήτης αὐτὸς ἔζησε κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ, δηλαδὴ στὰ χρόνια τοῦ βασιλέως ‘Αχαάβ, πού ἦτο ἀσεβῆς καὶ κατεδίωκεν ὅσους ἐπίστευαν στὸν ἕνα Θεόν. Ἀντίθετα πρὸς τὸν ‘Αχαάβ, ὁ ‘Ηλίας ἦταν θερμὸς ὑποστηρικτὴς τῆς Ἰσραηλιτικῆς θρησκείας καὶ ἐχθρὸς τῶν εἰδωλολατρικῶν θρησκειῶν. Ἐκεῖνα τὰ χρόνια εἶχεν εἰσαχθῇ ἡ θρησκεία τοῦ Βάαλ, πού τὴν ἐπέβαλεν ἡ βασιλίσσα ‘Ιεζάβελ. Ἡ βασιλίσσα αὐτὴ ἦτο ἀπὸ τὴν Φοινίκην κ’ ἔφερεν ἀπὸ κεῖ τὴν θρησκείαν ἐκείνην.

Παρουσιάσθη λοιπὸν τότε ὁ ‘Ηλίας στὸν ἀσεβῆ βασιλέα ‘Αχαάβ, ὡς σταλμένος ἀπὸ τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ τοῦ ἔκαμεν αὐστηρὲς παρατηρήσεις, τοῦ μίλησε γιὰ τὸν θεὸν τῶν ‘Εβραίων καὶ τοῦ ἀνήγγειλεν, ὅτι ἡ ἀσέβεια θὰ τιμωρηθῇ μὲ τρία χρόνια ἄγωνα, πού σ’ αὐτὰ δὲν θὰ βρέξῃ καθόλου. Καὶ κατόπιν ὁ προφήτης ἀπεχώρησε κ’ ἐμόνασε στὴν κοιλάδα Χορράθ, ὅπου τὸν ἔτρεφαν τὰ κοράκια μὲ θαυμαστὸ τρόπο. Ἀργότερα ἐπῆγε εἰς Σαρριπτά, ὅπου ἀνέστησε τὸν γιὸ μιᾶς χήρας κ’ ἔκαμε κι’ ἄλλα θαύματα.

Σὰν πέρασαν ἔτσι τὰ τρία χρόνια τῆς τέλειαις ξηρασίας, ὁ ‘Ηλίας ἀνέβη στὸ ὄρος Κάρμηλον καί, ὅπως ἀναφέρει ἡ Π. Διαθήκη, ἐκάλεσεν ἐκεῖ τὸν βασιλέα ‘Αχαάβ καὶ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βάαλ καὶ τοὺς ἀπέδειξε τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ τῶν ‘Εβραίων καὶ τὴν ἀνοησίαν τοὺς νὰ πιστεύουν εἰδωλά. Ἐτσι τοὺς ἀφῆκεν ἀναπολόγητους καὶ τοὺς ἐντρόπιασεν. Ἡ βασιλίσσα ὅμως ‘Ιεζάβελ τὸν κατεδίωξε καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ φύγῃ στὴν ἔρημον καὶ νὰ τραβῇ ξηρὰ στὰ Νότια.

Κατέφυγε τότε ὁ Ἡλίας στὸ ὄρος Σινᾶ. Κ' ἐκεῖ, κατὰ τὴν παράδοσιν, τοῦ παρουσιάσθη σὲ ὀπτασία ὁ Θεὸς καὶ τὸν διέταξε νὰ χρῖσθαι βασιλείᾳ τῆς Ἰουδαίας τὸν Ἰησοῦ καὶ τῆς Συρίας τὸν Ἀζαήλ. Ἐγύρισε κατόπιν καὶ παρουσιάσθη στὸν βασιλέα Ἀχαάβ καὶ τοῦ προανήγγειλε τὸν προσεχῆ θάνατόν του.

Ἀπεφάσισε πιά ὁ Ἡλίας νὰ τελειώσῃ τὸ προφητικό του ἔργον καὶ ἀφῆκε σ' αὐτὸ διάδοχόν του τὸν Ἐλισσαιέ. Κ' ἔπειτα, γέρος καὶ κουρασμένος πολὺ, ἀπεσύρθη στὴν ἔρημον, ἐπέρασε τὸν Ἰορδάνη κ' εὗρέθη σ' ἔρημον ὕψωμα μαζὶ μὲ τὸν διάδοχόν του Ἐλισσαιέ. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει, ὅτι ἐπέρασε τὸν Ἰορδάνη, ἀφοῦ ἐχώρισε τὰ νερά του μὲ τὴν μελωτήν του. Τέλος, ἀπὸ τὸ ὕψωμα ἐκεῖνο, ἀνελήφθη στὸν οὐρανὸν πάνω σὲ πύρινον ἄρμα, μπρὸς στὰ μάτια τοῦ Ἐλισσαιέ.

*

Δὲν ὑπάρχουν ἀκριβεῖς πληροφορίες πῶς καὶ μὲ ποῖες ἐκφράσεις ὁ Ἡλίας προανήγγειλε τὴν ἐνανθρώπισιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιατί ὁ ἴδιος δὲν ἔγραψε συγγράμματα σχετικὰ. Ἀλλ' ὁ προφῆτης Μαλαχίας, γράφει στὸ τέλος τοῦ Δ' κεφαλαίου τοῦ βιβλίου του: «Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστελῶ ὑμῖν Ἡλίαν τὸν Θεσβίτην, πρὶν ἔλθειν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ, ὃς ἀποκαταστήσει καρδίας πατρὸς πρὸς υἱόν, καὶ καρδίαν ἀνθρώπου πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, μὴ ἔλθω καὶ πατάξω τὴν γῆν ἄρδην» Ἡ περικοπή αὕτῃ ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Μαλαχία ἐξηγεῖτο, ὅτι προσέβλεπε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἡλία τοῦ Θεσβίτου στὸν κόσμον μὲ τὸν σκοπὸ νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν παγκόσμιαν ἀγάπην στὸν δρόμον Του. Σύμφωνα μὲ τὸ Εὐαγγέλιον ὁ Ἰησοῦς ἐξήγησε τὴν προφητεία τοῦ Μαλαχία καὶ εἶπεν, ὅτι ὁ προφῆτης μὲ τὴν νέαν ἐμφάνισιν τοῦ Ἡλία στὴ γῆ ἐννοοῦσε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ποὺ πραγματικὰ παρουσιάσθη γιὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸν δρόμον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἀλλὰ στὸ Εὐαγγέλιον ἀναφέρεται ὁ Ἡλίας καὶ κατὰ τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ. Στὴν ἀρχὴ τοῦ ΙΖ' κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου διαβάζουμε: «Καὶ μεθ' ἡμέρας ἑξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδοὺ ὥφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ: «Κύριε, καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. Εἰ θέλεις ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκην-

νάς, σοὶ μίαν καὶ Μωσεῖ μίαν καὶ μίαν Ἑλίαν. Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα: «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα» αὐτοῦ ἀκούετε». Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, ἔπесον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν: «Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῶν οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον» (Ματθαίου ΙΖ', στ' 1-8). Εἶναι λοιπὸν φανερόν ἀπὸ τὸ ἀπόσπασμα αὐτό, ὅτι ὁ Ἑλίαν, ὡς καὶ ὁ Μωυσῆς, ἐφάνηκεν στοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου. σ' ἓνα θεῖον ὄραμα, ποὺ ἐσήμαινε τὴν σχέσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὰ διδάγματα τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων Ἑβραίων. Τὴν μνήμην λοιπὸν τοῦ μεγάλου τούτου Προφήτου Ἑλίου ἢ Ἑλίου τοῦ Θεοσβίτου ἐορτάζει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας τὴν 20ὴν Ἰουλίου καὶ τὸν ὀνομάζει «δεύτερον Πρόδρομον τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ», ὅπως ἀναφέρει καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον τῆς ἐορτῆς:

«Ὁ ἑνσαρκος ἄγγελος, τῶν Προφητῶν ἡ κρηπὶς, ὁ δευτερος Πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἑλίας ὁ ἐνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας Ἑλισσαῖον τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει, καὶ λεπροὺς καθαρίζει· διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν βρῦει ἰάματα».

Ψάλλεται ὁμοίως στὴν ἐορτὴν τοῦ Προφήτου καὶ τὸ ἀκόλουθον κοντάκιον:

«Προφῆτα καὶ προόπτα τῶν μεγαλοργιῶν τοῦ Θεοῦ, Ἑλίαν μεγαλῶνουμε, ὁ τῷ φθέγματί σου στήσας τὰ ὑδατόρρευτα νέφη, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, πρὸς τὸν μόνον φιλόανθρωπον».

Ἔτσι στὸ Ἀπολυτίκιον ἐξαίρεται ὁ Ἑλίαν ὡς Προφήτης τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ στὴ γῆ καὶ ὡς θαυματουργὸς μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ κοντάκιον ὑμνεῖται καὶ ὡς Προφήτης ἀλλὰ καὶ γιατί, μὲ τὴν θείαν βοήθειαν, ἐσταμάτησε ἐπὶ τρία χρόνια τὴν βροχὴν, γιὰ νὰ τιμωρηθῇ ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ εἰδωλολατρεία.

*

Ὁ Ἑλληνορθόδοξος κόσμος μὲ ἰδιαίτερη τιμὴ περιβάλλει καὶ δοξάζει τὸν προφήτην Ἑλίαν. Κ' ἐπειδὴ ἡ παράδοσις ἀναφέρει, ὅτι ἀνελήφθη ἐπάνω σὲ ἄρμα ἀπὸ ἑνὸς ὕψωματος, ὁ λαὸς μας χτίζει τίς ἐκκλησίες του στὰ ὑψώματα, στίς κορυφὰς τῶν βουνῶν, στὸ ὕψος τῶν λόφων καὶ τῶν βράχων τῶν νησιῶν μας. Ἐξ ἄλλου ἓνα πλῆθος κορυφῶν βουνῶν καὶ λόφων τῆς Ἑλλάδος ἔχει τ' ὄνομα τοῦ προφήτου Ἑλίου, δηλ. «Αἰ-Λιάς». Εἰς 26

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957

Κυριακή 21 'Ιουλίου (ΣΤ' Ματθαίου)

(Ρωμ. ιβ' 6-14)

*«'Αποστνυόντες τὸ πονηρόν, κολ-
λόμενοι τὸ ἀγαθόν» (στίχ. 9)
[Ἐποστρεφόμενοι μὲ βδελυγμία τὴν
ἁμαρτία, προσκολλόμενοι στὸ καλόν].*

Σ' ἓνα περίφημο λόγο του, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἀναφωνεῖ μὲ ἱερὴ ἔξαρσι : «Ἐνα μονάχα εἶναι τὸ φοβερό: ἡ ἁμαρτία. Τίποτε ἄλλο δὲν πρέπει νὰ φοβώμαστε παρὰ μονάχα αὐτή».

Κι' ἀληθινά, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ μόνο πρᾶγμα στὸν κό-

ἀριθμοῦνται οἱ κορυφές αὐτές, ποὺ ἔχουν τὸ ὄνομα τοῦ Ἡλίου. Καὶ βρίσκονται στὴν Αἴγινα, στὴν Ἀμοργό, στὸν Αἰ Στράτη, στὴν Ἀργολίδα, στὴ Γορτυνία, στὴν Πυλίαν, πάνω ἀπὸ τὸ Μέγα Σπήλαιο τῶν Καλαβρύτων, πάνω ἀπὸ τὸ Βασίνιον τῶν Καλαβρύτων, στὴν ἐπαρχία Ἡλείας, στὸ Λύκαιον ὄρος τῆς Ὀλυμπίας, στὰ ὕψη τοῦ Ταυγέτου, στὴν Ὀχὴ τῆς Εὐβοίας, στὴν νῆσον Ἴον, σὲ δύο κορυφές τῆς Θήρας, στὴ νῆσον Ἴμβρον, στὴν Κέα, στὸ βουνὸ Ὀλυμπος τῆς Λέσβου, στὴν Σίφνον, στὴν Μῆλον, στὴν ἐπαρχία Θηβῶν, στὴν ἐπαρχία Λεβαδείας, στὴ Λοκρίδα, στὴν Ὀθρην, στὸν Ὀλυμπο τῆς Μακεδονίας καὶ στὴν Κρυναία τῆς Κεφαλληνίας.

Σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει ἡ συνήθεια κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ προφήτου Ἡλία, ν' ἀνάβωνται φωτιές πάνω στὶς κορυφές, ὅπου ὑπάρχουν ἐκκλησίες, μὲ τ' ὄνομά του. Καὶ ἄλλοι σφάζονται αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἢ τὴν παραμονὴ καὶ ψήνονται ταῦροι ἢ πρόβατα, στὸ ὑπαιθρον γιὰ τοὺς πανηγυριστές.

Μὲ ἰδιαίτερη ἐπισημότητα ἐωρτάζετο ἡ μνήμη τοῦ προφήτου Ἡλία στὰ Βυζαντινὰ χρόνια. Κατὰ τὴν ἑορτὴ του, διωργανώνοντο θεατρικὰ θεάματα καὶ στὸ παλάτι τῶν Αὐτοκρατόρων ἐγένοντο ὠρισμένες τελετές, ποὺ περιγράφονται μάλιστα ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον στὸ σύγγραμμά του «Ἐκθεσις περὶ βασιλείου τάξεως». Οἱ τελετές αὐτές πρὸς τιμὴν τοῦ προφήτου Ἡλία ἐγένοντο μὲ πολλὴν ἐπισημότητα κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

σμο, πού πρέπει ὁ χριστιανὸς νὰ φοβᾶται, ν' ἀπεχθάνεται, νὰ βδελύσσεται, εἶναι ἡ ἁμαρτία. Κανένas συμβιβασμὸς καὶ κανένα πλησίασμα σ' αὐτὴ δὲν ἐπιτρέπεται. Εἶναι ὁ μισητὸς ἐχθρὸς μας, πού χρέος μας ἔχουμε νὰ τὸν κρατᾶμε μακριά, νὰ τὸν κάνουμε ὥστε μὲ κανένα τρόπο καὶ μὲ καμμιά δικαιολογία νὰ μὴ στέκεται μέσα στὸν βίολ μας. Εἶναι ἡ πνευματικὴ πανώλης, πού χρειάζεται καθε κόπος, κάθε προσπάθεια, κάθε μέριμνα, κάθε βία, κάθε θυσία, γιὰ νὰ πεταχτῇ ἔξω ἀπὸ τὴν ψυχὴ καὶ ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ νὰ πάψῃ νὰ τὰ μολύνῃ. Εἶναι σὰν τὴ μυθικὴ Μέδουσα, γιὰτι καὶ τὸ νὰ δῇ κανένas τὸ πρόσωπό της, σημαίνει θάνατο.

Γι' αὐτὸ ὁ μέγας Παῦλος λέγει, πὼς κύριο χαρακτηριστικὸ τῶν ἀληθινῶν χριστιανῶν εἶναι ἡ τελεία ἀποστροφή ἀπέναντι τῆς ἁμαρτίας, τὸ μῖσος κι' ἡ ἀπομάκρυνσις κι' ὁ πλήρης χωρισμὸς ἀπὸ τὸ πονηρό, ἀπὸ κάθε μορφή τῆς πολὺτροπῆς ἁμαρτίας : « Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν ».

Ἄς ρωτήσῃ ὁ καθένας, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸν ἑαυτό του ἂν ἔχῃ μιὰ τέτοια εὐαισθησία ἀπέναντι τῆς ἁμαρτίας, μιὰ εὐαισθησία, πού δὲν σηκώνει καὶ δὲν ἀνέχεται τὴν παραμικρὴ ἐπαφὴ μὲ τὸ πονηρό, ἀλλὰ προκαλεῖ σὲ κάθε ἐμφάνισί του τὴν ἀπέχθεια καὶ τὴν ἀποστροφή. Πολλοὶ εἶναι, ἀλλοίμονο, πού δὲν τὴν ἔχουν. Ἀλλὰ ἀφήνουν νὰ μπαίνη στὴ διάνοιά τους καὶ νὰ παίξῃ τὸ μέρος του στὶς πράξεις τους τὸ πονηρό.

Ὁ ἀληθινὸς χριστιανὸς — εἰδοποιεῖ ὁ Παῦλος — εἶναι ἐκεῖνος πού ἀποστυγεῖ, σιχαίνεται, ἀποκηρύσσει, ἀπωθεῖ μακριά του, δὲν ὑποφέρει καθόλου τὴν ἁμαρτία. Ὅπως, ὅταν ἔχουμε πάνω μας ἕνα καινούργιο, κατακάθαρο καὶ πολὺτιμο φόρεμα, δὲν ἀνεχόμεστε τὸν παραμικρὸ ρύπο, ἔτσι κι' ὅταν ἀληθινὰ ζητᾶμε τὸν Χριστὸ καὶ θέλουμε νὰ κρατᾶμε τὴν ἄσπιλη στολὴ τῆς χάριτος πάνω μας, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποφέρουμε τὴν παραμικρὴ κηλίδα τῆς ἁμαρτίας.

Ἐδῶ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἶναι ἡ μεγάλη σημασία κι' ὠφέλεια τῶν ἀποστολικῶν λόγων. Τὸ ὅτι τὴ βαρειά, τὴν πολλὴ ἁμαρτία, κάθε πιστὸς τὴ φοβᾶται καὶ τὴν ἀποστυγεῖ, δὲν εἶναι πρᾶγμα σπουδαῖο καὶ θαυμαστό. Σπουδαῖο κι' ἀξιέπαινο εἶναι νὰ ἔχῃ ὁ πιστὸς τὸν ἴδιο φόβο, τὴν ἴδια ἀποστροφή καὶ γιὰ τίς μικρὰς ἁμαρτίες. Σπουδαῖο κι' ἀξιέπαινο νὰ εἴμαστε « ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν », ὅπου κι' ὅπως παρουσιαστῇ. Γράφει ὁ Ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος πὼς ἡ μικρὴ ἁμαρτία μοιάζει μὲ τὸ μικρὸ ἄχυρο, πού ὅταν καθίσῃ στὸ μάτι χαλάει ὅλη τὴν ὄρασι. Δὲν ἔχει, λοιπόν, μονάχα τὸ μέγεθος σημασία.

Ἡ πεῖρα λέγει πὼς οἱ περισσότεροὶ χριστιανοὶ δὲν προσέ-

χουν στὴν πρόχειρη, τὴν καθημερινή ἁμαρτία. Ἐχουμε ἐξοικειωθῇ μ' αὐτὴ καὶ δὲν νοιώθουμε οὔτε φόβο, οὔτε λύπη, οὔτε ἀποστροφή μὲ τὸν συγχρωτισμὸ καὶ τὴ συνάφεια μαζί της. Ἀς γίνουν, λοιπόν, τὰ λόγια τοῦ Παύλου ἐγερτήριο σάλπισμα στὸν καθένα μας. Ἀς μάθουμε ἀπὸ τώρα ν' ἀποστυγοῦμε κάθε εἶδος τοῦ πονηροῦ. Τὸ δηλητήριο εἶναι δηλητήριο εἴτε σὲ μεγάλη εἴτε σὲ μικρὴ ποσότητα τὸ παίρνει κανένας.

Ἀλλὰ ὁ θεὸς Παῦλος δὲν συνιστᾷ μονάχα τὴν ἀπομάκρυνσι, τὸν ἀσπονδο χωρισμὸ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. «Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν», γράφει, προσθέτει ὅμως εὐθύς: «κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ». Ὁ προσορισμὸς μας εἶναι νὰ προσκολληθοῦμε στὸ ἀγαθόν, ποὺ δὲν εἶναι παρὰ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος.

Προσκολλᾶται κανένας σὲ ἓνα πρόσωπο ποὺ πολὺ ἀγαπᾷ, σὲ ὅποιον τὸν σώζει ἀπὸ μεγάλο κακό. Ὁ Χριστός, λοιπόν, εἶναι ἡ χαρά μας, ἡ ἀγάπη μας, ἡ σωτηρία μας. Καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἐπόμενο νὰ θέλουμε μὲ πόθο, μὲ ἀγωνία, μὲ λαχτάρα νὰ προσκολληθοῦμε σ' αὐτόν.

«Κολλώμενοι τῷ Κυρίῳ», θέλει νὰ πῇ ὁ Παῦλος. Ἀλλὰ ἂς ἔλθῃ στὴ μέση ἓνας ἄλλος δίκαιος, ὁ προφητὰναξ Δαυὶδ, νὰ μᾶς παρουσιάσῃ μὲ μιὰ ὡραία εἰκόνα αὐτὸ τὸ γεγονός. Ποιὸς δὲ θυμᾶται, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸν ψαλμικὸ ἐκεῖνο στίχο, ποὺ μιλάει γι' αὐτὴ τὴν προσκόλλησι; «Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου—ἀναφωνεῖ ὁ Δαυὶδ στὸν Κύριον—ἐμοῦ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου».

Ὁ στίχος αὐτὸς καθρεφτίζει μὲ κρυστάλλινη διαύγεια τοὺς δυὸ ἐκεῖνους παράγοντες, ποὺ σώζουν τὸν ἄνθρωπο: τὴ θέλησί μας καὶ τὴ θεία χάρι. Ἡ Ἀγία μας Ἐκκλησία διδάσκει, πὼς γιὰ νὰ σωθοῦμε εἶναι ἀπαραίτητο νὰ τὸ θελήσουμε οἱ ἴδιοι καὶ νὰ μᾶς βοηθήσῃ ἡ θεία χάρις.

«Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου», λέγει πρῶτα ὁ Δαυὶδ. Καὶ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ προφητὰνακτος ταιριάζουν στὸ στόμα κάθε ἀληθινοῦ χριστιανοῦ, ποὺ λαχταρᾷ, σύμφωνα καὶ μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Παύλου, νὰ προσκολληθῇ στὸ Χριστό, νὰ πιαστῇ καλὰ ἀπὸ τὸν Σωτῆρα, «κολλώμενος τῷ ἀγαθῷ». Ὁ Ὑἱὸς τοῦ Θεοῦ βαδίζει μπροστὰ μας στὸν δύσκολο κι' ἐνδοξο δρόμο, ποὺ ὁ ἴδιος χάραξε καὶ στὸν ὁποῖο καλεῖ τίς ψυχὰς νὰ τὸν ἀκολουθήσουν, ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Ἡ ψυχὴ, λοιπόν, ποὺ θέλει τὴ σωτηρία της, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ πάῃ πίσω ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ, νὰ κολληθῇ σ' αὐτόν, ὥστε τὸ βῆμα του νὰ γίνῃ βῆμα της κι' ἔτσι νὰ εἰσέλθῃ μαζί του στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Αὐτὴ ἡ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ κολλήσουμε στὸν Ἰησοῦ, νὰ ἐνωθοῦμε μαζί του, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ θέλησίς μας νὰ σωθοῦμε. Τίποτε δὲ ἄλλο δὲν ζητᾷ ἀπὸ μᾶς ὁ θεὸς Λυτρω-

τῆς παρὰ αὐτὴ τῇ θέλῃσι, αὐτὴ τὴν δλόψυχη συγκατάνευσι στὸ δικό του ζωηρὸ πτόθο. Διότι ἀπείρως πιδ πολὺ ἀπὸ μᾶς θέλει ὁ ἴδιος τῇ σωτηρίᾳ μας.

Ἀλλὰ μπορεῖ τάχα νὰ μείνῃ κανένας προσκολλημένος στὸν Χριστὸ μονάχα μὲ τίς δικές του, τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις; Μπορεῖ νὰ εἶναι κανένας πιασμένος ἀπὸ τὸν Χριστὸ μονάχα μὲ τὰ δικά του χέρια σ' αὐτὸ τὸ φοβερὸ δρόμο, ὅπου ὁ Χριστὸς βαδίζει; "Οχι, ἀδελφοί μου. Εἶναι τόσο ἀνηφορικός, κακοτράχαλος ὁ δρόμος αὐτὸς καὶ μὲ τόσα ἀγκάθια σπαρμένος, ὥστε ἡ προσκόλλησις αὐτῇ δὲ θὰ βαστοῦσε. Ὁ κόσμος, ἡ σάρκα κι' ὁ Διάβολος θ' ἀποσποῦσαν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή κάθε ψυχὴ ἀπὸ τὸν Σωτῆρα, ἂν ἡ προσκόλλησίς της περιοριζόταν μονάχα στὸ δικό της πιάσιμο. Γι' αὐτό, ὁ Δαυτὶδ προσθέτει : «ἐμοῦ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου».

Δὲν ἀρκεῖ ἡ θέλησίς μας, χρειάζεται κι' ἡ θεία χάρις. Δὲν πιανόμαστε μονάχα ἐμεῖς ἀπὸ τὸ ἀγαθόν, ἀπὸ τὸν Σωτῆρα, ἀλλὰ κι' ἐκεῖνος μᾶς πιάνει. «Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου, ἐμοῦ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου». Τὸ κραταῖο χέρι τοῦ Θεοῦ μᾶς «ἀντιλαμβάνεται», δηλαδὴ μᾶς πιάνει, μᾶς στηρίζει, μᾶς συγκρατεῖ. Τὸ χέρι δὲ αὐτὸ εἶναι ἀκριβῶς ἡ θεία χάρις.

Μακάρι, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, νὰ πραγματοποιηθοῦν γιὰ ὅλους μας τὰ λόγια τοῦ Παύλου κι' ἐκεῖνα τοῦ Δαυτὶδ. Ἐχοντας ἀποστραφῇ τὴν ἁμαρτία, νὰ κολλήσουμε πίσω ἀπὸ τὸν Σωτῆρα μας καὶ τὸ παντοδύναμο χέρι του νὰ μὴ μᾶς ἀφήσῃ νὰ πέσουμε πάλι στὸ στόμα τοῦ νοητοῦ θηρίου, ποὺ εἶναι ἡ ἁμαρτία.

Κυριακὴ 28 Ἰουλίου (Ζ' Ματθαίου)

(Ρωμ. ιε' 1 - 7)

«Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς...» (στίχ. 5)
[Κι' ὁ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς...]

Εἴχαμε κι' ἄλλη φορά, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀσχοληθῇ μὲ τὴν ὑπομονή, ποὺ δείχνει ὁ Θεὸς ἀπέναντι στὰ πλάσματά του. Ἐνῶ τόσο ἀδημονεῖ νὰ δῇ κάθε ἁμαρτωλὸ νὰ μετανοῇ καὶ νὰ γυρίσῃ κοντά του, ὥστόσο ὁ Κύριος ξέρει νὰ περιμένῃ, νὰ μακροθυμῇ, νὰ ἀνέχεται. Ἄς δοῦμε, τώρα, μὲ τὴν εὐκαιρία, ποὺ ἔδωσε τὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, ἀπὸ μιὰ ἰδιαίτερη καὶ πολὺ ὠφέλιμη πλευρὰ αὐτοῦ τὸ μεγάλο μυστήριον τῆς θείας ὑπομονῆς, ποὺ τόσα ἔχει νὰ διδάξῃ κι' ἐμᾶς, ὥστε ἡ συμπεριφορὰ μας κι' ἡ στάσις μας ἀπέναντι τῶν ἀμετανοήτων ἀδελφῶν μας νὰ εἶναι σύμφωνη μὲ ἐκείνη τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτούς.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀναφέρει, ὅτι ὁ Κύριος ἔκαμε

— καὶ χωρὶς ἄλλο καὶ θὰ εἶπε — κι' ἄλλα πολλά, ποὺ δὲν εἶναι γραμμένα στὰ Εὐαγγέλια. Ἔτσι μπορεῖ κανένας νὰ εἶναι βέβαιος, ὅτι ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ ἐμακάρισε, θὰ ἦταν κι' ἐκεῖνοι ποὺ εὐθὺς ὡς ἀκούσουν τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, παρατοῦν τὴν ἁμαρτία καὶ μπαίνουν στὸν δρόμο τῆς σωτηρίας.

Πρότυπα δὲ αὐτῆς τῆς ωραίας προθυμίας, τῆς ζηλευτῆς καὶ τῆς τόσο θεάρεστης, ὑπῆρξαν οἱ ἀπόστολοι, ποὺ καθὼς ἀναφέρουν τὰ Εὐαγγέλια, «εὐθέως», δηλαδὴ ἀμέσως, χωρὶς ἀμφιταλαντεύσεις καὶ δισταγμοὺς, χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀναβολή, δίχως ν' ἀφήσουν τὸν Κύριο νὰ περιμένῃ ἔστω κι' ἐλάχιστα, τ' ἄφησαν ὅλα — καὶ πλοῖα καὶ δίχτυα καὶ σπίτια καὶ δικοὺς — καὶ πῆγαν κοντά του μὲ τὸ πρῶτο κάλεσμα, ποὺ τοὺς ἔκαμε.

Εἶναι πραγματικά, ἀδελφοί, ἀξιέπαινη αὐτὴ ἡ εὐκολία, μὲ τὴν ὁποία μόλις ἀκούσουν τὴ θεία φωνὴ ὠρισμένες ψυχὲς ἀμέσως ἀνταποκρίνονται. Κι' εἶναι ἄξιος μακαρισμοῦ οἱ τέτοιες ψυχές, ποὺ πᾶνε καὶ πιάνονται μὲ τὸ πρῶτο στὸ ἀγκίστρι τοῦ οὐρανίου Ψαῖ.

Ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς, ποὺ καθὼς εἴπαμε χωρὶς ἄλλο θὰ τίς μακάρισε, μίλησε — καὶ τὰ λόγια του αὐτὰ τὰ ἄλλα θέλησε νὰ μείνουν γραμμένα — καὶ γιὰ κάτι ἄλλο πολὺ θλιβερό, ποὺ συμβαίνει συχνὰ σὲ περιπτώσεις παρόμοιας προθυμίας. Ἡ προθυμία, ποὺ ἀναφέραμε, εἶναι καλὴ κι' εὐλογημένη, μονάχα ὅταν ἀκολουθῆται ἀπὸ σταθερὴ προσήλωσι στὴν καινούργια ζωὴ, τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, ὅταν δηλαδὴ δὲν εἶναι ἓνας ἀπλὸς καὶ ρηχὸς ἐνθουσιασμός, ποὺ θὰ ξεθυμάνῃ στὴν πρώτη δοκιμασία καὶ θλίψι, γιὰ νὰ πάρῃ τὴ θέσι του ἡ λιποταξία κι' ἡ καταπρόδοσις τοῦ Ἰησοῦ.

Εἶναι στὴ μνήμη ὅλων σας χωρὶς ἄλλο τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς παραβολῆς τοῦ Σπορέως, ποὺ ἀναφέρεται σ' αὐτὸν τὸν θλιβερό κι' ἀξιοθρήνητο ἐνθουσιασμό. «Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ φυνὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱμᾶδα... Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ρίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται». [Κι' ἓνα μέρος τοῦ σπόρου, ἔπεσε σὲ πέτρινη γῆ, μὲ λίγο χῶμα πάνω της, κι' ὅταν φύτρωσε, ξεράθηκε, γιὰτὶ δὲν εἶχε χυμὸ νὰ βγάλῃ. Κι' ὅσοι συμβολίζονται ἀπὸ τὸ τέτοιας λογῆς χῶμα, τὸ λίγο καὶ τὸ ρηχό, εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ μὲ χαρὰ κι' εὐκολία δέχονται τὸν θεῖο λόγο, ἀλλὰ δὲν ἔχει βάθος ἡ πίστις τους καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ριζώσῃ μέσα τους τὸ Εὐαγγέλιο. Αὐτοί, λοιπόν, μένουν κοντὰ στὸν Θεὸ γιὰ σύντομο χρονικὸ διάστημα καὶ μόλις ἀντιμετωπίσουν ἓνα πειρασμό, ξεκόβουν ἀπὸ τὸ Θεό].

Ἄλλὰ ὁ Κύριος ἀφιέρωσε καὶ μιὰ ξεχωριστή, μιὰ δλόκληρη παραβολή σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. α' Ἀνθρωπὸς τις εἶχε τέκνα δύο καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω. Ὑστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγώ, κύριε. Καὶ οὐκ ἀπῆλθεν». [Κάποιος εἶχε δυὸ γιουὺς καὶ πηγαίνοντας στὸν ἕνα τοῦ εἶπε· παιδί μου, πήγαινε σήμερα νὰ δουλέψῃς στὸ ἀμπέλι μου. Κι' ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε· δὲν θέλω. Ὑστερα, ὅμως, μεταμελήθηκε καὶ πῆγε καὶ δούλεψε. Κι' ὁ πατέρας κατόπιν βρῆκε τὸν ἄλλο του γυιὸ καὶ τοῦ λέγει τὰ ἴδια. Κι' ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε· θὰ πάω ἐγώ. Καὶ δὲν πῆγε].

Ἡ πεῖρα, δηλαδή, ἀπ' ὅ,τι πολλοὶ βλέπουν μέσα τους κι' ὁ καθένας γύρω του, βοᾷ καὶ μαρτυρεῖ γιὰ τὸ πόσο δίκιο εἶχε ὁ Κύριος νὰ τονίσῃ ὅτι ἡ προθυμία κι' ἡ εὐκολία μὲ τὴν ὁποία μιὰ ψυχὴ ἀποκρίνεται στὸ θεῖο κάλεσμα, εἶναι συχνὰ μιὰ ἀρχὴ χωρὶς συνέχεια κι' ὅτι — ὅσο κι' ἂν φαίνεται αὐτὸ παράδοξο — εἶναι προτιμώτερο ν' ἀργῇ κανένας νὰ μετανοήσῃ παρὰ νὰ βιαστῇ. Γιατὶ πολλὲς ἀπὸ τὶς βιαστικὲς μετάνοιες, πολλὲς ἀπὸ τὶς γρήγορες ἀποφάσεις ἀποδείχνονται ὕστερα ὅτι στάθηκαν ἕνας προσωρινὸς ἐνθουσιασμὸς, ποὺ σβύνει καὶ χάνεται σὲ λίγο. Ἀποδείχνονται λόγια σὰν τοῦ δευτέρου παιδιοῦ τῆς παραβολῆς, ποὺ δήλωσε στὸν πατέρα του ὅτι θὰ πήγαινε νὰ δουλέψῃ στὸ ἀμπέλι, ἀλλὰ δὲν πραγματοποιοῖσε τὴν ὑπόσχασί του.

Ὁ ἁμαρτωλὸς, ποὺ ἀντιστέκεται στὴ θεία χάρι, ποὺ ξεφεύγει, ποὺ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὰ ἀπλωμένα πρὸς τὸ μέρος τοῦ χέρια τοῦ Θεοῦ, μπορεῖ αὔριο νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ μείνῃ πιστὸς γιὰ πάντα. Ἀπεναντίας, ὅποιος λέγει εὐκολὰ τὸ ναί, ἴσως δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ ἐλαφριά ψυχὴ, ποὺ μὲ τὴν ἴδια εὐκολίᾳ θὰ ξαναπέσῃ στὴν ἁμαρτία, καταπροδίδοντας τὸν Κύριο.

Μ' ἕνα δύσκολο καὶ σοβαρὸ πρᾶγμα δὲν καταπιάνεται ὁ καθένας ἀψήφιστα κι' εἶναι, ἀδελφοί μου, ἕνα εἶδος σεβασμοῦ πρὸς τὸ μεγαλεῖο τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἢ δυσκολία ποὺ ἔχουν τόσες καὶ τόσες ψυχὲς στὸ νὰ δεχθοῦν τὸ Εὐαγγέλιο καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὰ προστάγματά του.

Βλέπετε, λοιπόν, πὼς δὲν εἶναι χωρὶς ἀπαντοχὴ ἡ μεγάλη, ἡ ἀπεριόριστη ὑπομονὴ τοῦ Θεοῦ ἀπέναντι στὰ πλάσματά του ἐκεῖνα, ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ στέκονται μακριὰ του. Χωρὶς ἄλλο, στὴ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν δὲν θὰ εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι, ποὺ πιάστηκαν μονομιᾶς στὴ σαγήνῃ τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ εἶπαν εὐθὺς ναὶ στὸ κάλεσμα τοῦ Σωτῆρος καὶ πηγαίνοντας μαζί του δὲν γυρίσανε πιά οὔτε νὰ δοῦν πίσω τους τὴν ἁμαρτία, ὅπως ἔκανε

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τῆς 17ης Ἰουνίου τρ. ἔτους ἀπενεμήθησαν αἱ κάτωθι συντάξεις:

1. Δ ό γ ω γ ή ρ α τ ο ς εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύτερον Βενέδικτον Στασινόπουλον τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημέριον Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Σοφίας Ν. Ψυχικοῦ, Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 610 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957. 2) Πρεσβύτερον Ἀγγελον Ρουμπέαν τοῦ Εὐαγγέλου, τέως ἐφημέριον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου Καισαριανῆς, Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 566 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957. 3) Πρεσβύτερον Σταύρον Παπαδημητρίου τοῦ Δημητρίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἀρσενίου Ἱ. Μητροπόλεως Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ἐκ δρχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1957. 4) Πρεσβύτερον Ἰωάννην Σακελλαρίου τοῦ Ἀντωνίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Δάφνης Ἱ. Μ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ἐκ δρχ. 537 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1956. 5) Πρεσβύτερον Κων/ον Μαρίφογλου τοῦ Χαραλάμπους, τέως ἐφημέριον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Προφ. Ἡλίας, Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 639 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Μαΐου 1957. 6) Πρεσβύτερον Ἐμμανουὴλ Παπαδρακάκη τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἀρχαγγέλου-Πεδιάδος Ἱ. Ἐπισκοπῆς Πέτρας-Κρήτης ἐκ δρχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1957. 7) Πρεσβύτερον Δημήτριον Ἀναχνώστου τοῦ Κων/νου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἱ. Ναοῦ Δώδεκα Ἀποστόλων Ἱ. Μ. Δράμας ἐκ δρχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Μαΐου 1957. 8) Πρεσβύτερον Χρῆστον Τσουτσουλόπουλον τοῦ Γεωργίου, τέως ἐφημέριον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου Ἀμπελοκήπων Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 639 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Μαΐου 1957. 9) Πρεσβύτερον Δημήτριον Σπέτζον τοῦ Εὐσταθίου, τέως ἐφημέριον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ὁσίου Μελετίου Σεπολίων Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐκ δρχ. 723 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Μαΐου 1957.

2. Δ ό γ ω πολυετοὺς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύ-

κι' ὁ φρόνιμος Λώτ, ὅταν ἐγκατέλειψε τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα. Ἀλλὰ ἴσως περισσότεροι θὰ εἶναι στὸν παράδεισο ἐκεῖνοι, ποὺ δὲν ἀκολούθησαν μὲ τὸ πρῶτο τὸν Ἰησοῦ, τοῦ ἀπάντησαν μὲ ἐπανειλημμένα ὄχι στὸ ἀδιάκοπο κι' ὑπομονετικὸ κάλεσμά του, ἀλλὰ κατόπιν μεταμελήθηκαν καὶ δὲν τὸν ἄφησαν, δὲν τὸν πρόδωσαν στίς ὑπόλοιπες μέρες τοῦ βίου τους.

Ὁ Κύριος εἶναι ἀνυπόμονος γιὰ κάθε ψυχὴ ποὺ βρίσκεται στὸ δρόμο τῆς ἀπώλειας καὶ θέλει νὰ τὴν κάμῃ δική του ὅσο παίρνει πιὸ γρήγορα. Προτιμᾷ, ὅμως, νὰ περιμένῃ καὶ ν' ἀνέχεται γιὰ νὰ τὴν κερδίσῃ κάποτε ὀριστικά, παρὰ νὰ δεχτῇ μιὰ γρήγορη μετάνοια, ποὺ δὲν θὰ ἔχῃ συνέχεια.

Μ' αὐτὴ τὴν ὑπομονὴ κι' ἐμεῖς, ἀδελφοί μου, ἅς ἀντικρύζουμε ὅσους βλέπουμε νὰ μένουν ἀδιάφοροι στὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μὴ γυρίζουν κοντά του. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἀνήκουν στὴν ἴδια περίπτωσι μὲ τὸ πρῶτο παιδί τῆς παραβολῆς, λένε σήμερα ὄχι, ἀλλὰ θὰ κερδηθοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸ αὐριο.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

τερον Ἰωάννην Ἰακωβίδην τοῦ Προκοπίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Σκοπέλου Γέρας Ἰ. Μ. Μυτιλήνης, ἐκ δρχ. 723 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1957.

3) Ἀόγφ ἀναπήριος εἰς τοὺς : 1) Ἀλέξανδρον Ἀποστολίδην τοῦ Ἀποστόλου, τέως Ἱεροψάλτην τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς (Νεκροταφειακός) Κομοτινῆς, Ἰ. Μ. Μαρωνας, ἐκ δρχ. 563 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1957. 2) Πρεσβύτερον Νέστορα Χαϊνόπουλον τοῦ Στεργίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Λυκόφωτος τῆς Ἰ. Μ. Ἀλεξανδρουπόλεως, ἐκ δρχ. 697 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1957. 3) Πρεσβύτερον Ἀθανάσιον τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δημητρίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἐπισκοπῆς Ἰ. Μ. Ἐδέσσης καὶ Πέλλης, ἐκ δρχ. 634 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1957. 4) Πρεσβύτερον Στέργιον Παπαδόπουλον τοῦ Γεωργίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ροδολεῖβος Σερρῶν Ἰ. Μ. Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν, ἐκ δρχ. 634 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1957.

4. Ἀόγφ προϋφύρου θανάτου εἰς τὰς : 1) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Βασιλικήν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 14.1.57 πρεσβυτέρου Ἰωάννου Παπαδοπούλου τοῦ Γρηγορίου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀριοχωρίου Ἰ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ἐκ δρχ. 471 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957. 2) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Λεμονιάν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 27.2.57 πρεσβυτέρου Θεοφίλου Μποζιάδη τοῦ Μιχαήλ, τέως ἐφημερίου Βερροίας, Ἰ. Μ. Βερροίας καὶ Ναούσης καὶ τὰς ἀγάμους θυγατέρας τῆς α) Οὐρανίαν καὶ β) Ὀλγαν, ἐκ δρχ. 593 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1957. 3) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Σοφίαν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 17.2.57 πρεσβυτέρου Ἐμμανουὴλ Καλφαγιάννη τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Μελιγοῦ Κυνουρίας, Ἰ. Μ. Μαντινείας καὶ Κυνουρίας καὶ τὴν ἀγαμὸν θυγατέρα τῆς Κωστούλαν (Κούλαν), ἐκ δρχ. 463 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου 1957. 4) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Παναγιώταν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 13.3.57 πρεσβυτέρου Ἀλεξάνδρου Παπαχατζῆ τοῦ Ἀθανασίου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀνω Ἀλισσός Ἰ. Μ. Πατρῶν, ἐκ δρχ. 449 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 13 Μαρτίου 1957. 5) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Καλλιόπην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 15.12.56 πρεσβυτέρου Ἰωάννου Νομικοῦ τοῦ Κων/νου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀμοργοῦ Ἰ. Μ. Θήρας καὶ τὴν ἀγαμὸν θυγατέρα τῆς Οὐρανίαν, ἐκ δρχ. 475 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1956. 6) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Βασιλικήν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 17.5.57 πρεσβυτέρου Ἀθανασίου Σταυροπούλου τοῦ Σταύρου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Σουφλίου Ἰ. Μητροπόλεως Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος καὶ τὰς ἀγάμους θυγατέρας τῆς Παναγιώταν καὶ Ἀποστολίαν, ἐκ δρχ. 457 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 18 Μαΐου 1957. 7) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Μαρίαν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 19.5.57 πρεσβυτέρου Σταύρου Ζαφειροπούλου τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Βρεσθαίνης Ἰ. Μ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, καὶ τὰς ἀγάμους θυγατέρας τῆς α) Ἑλένην, β) Βασιλικήν, γ) Εὐφροσύνην καὶ ἀνδρικούς υἱούς τῆς Βασίλειον καὶ Γεώργιον, ἐκ δρχ. 504 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1956. 8) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Φωτεινήν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 25.2.57 πρεσβυτέρου Βασιλείου Μπανιώρα τοῦ Κων/νου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Γόννος τῆς Ἰ. Μ. Λαρίσης καὶ τὴν ἀγαμὸν θυγατέρα τῆς Βάϊαν καὶ ἀνδρικὸν υἱὸν τῆς Δημήτριον, ἐκ δρχ. 437 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1957. 9) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Χρυσήν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 26.8.51 πρεσβυτέρου Τριανταφύλλου Μπόγγλου τοῦ Ἀγγελῆ, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Λύρα Ἰ. Μ. Ἀλεξανδρουπόλεως, ἐκ δρχ. 304 καὶ ἀπὸ 14 Μαΐου 1957.

Μετεβιβάσθησαν αἱ συντάξεις : 1) Τῆς ἀποβιωσάσης τὴν 9-4-1957 συνταξιούχου πρεσβυτέρας Χρυσούλας Λιάτσου τοῦ Στυλιανοῦ, εἰς τὴν ἄγαμον θυγατέρα της Ἑλένην Στυλ. Λιάτσου, ἀπὸ 10 Ἀπριλίου 1957, ἐκ δραχ. 385 μηνιαίως. — 2) Τῆς ἀποβιωσάσης τὴν 13-3-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρας Ἀμυγδαλιᾶς Σαλῆ τοῦ Σπυρίδωνος, εἰς τὰς ἀγάμους θυγατέρας της Σταμάταν καὶ Σοφίαν, ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1957, ἐκ δραχ. 385 μηνιαίως καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς ἑκάστην. — 3) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 29-5-57 συνταξιούχου ἱεροψάλτου Ἰωάννου Φλωροπούλου τοῦ Κων)νου εἰς τὴν χήραν σύζυγόν του Εἰρήνην Ἰωάν. Φλωροπούλου, ἀπὸ 1-6-57, ἐκ δραχ. 385 μηνιαίως. — 4) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 25-5-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρου Κυριάκου Κυριακίδου τοῦ Γεωργίου, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Παρέσην, χήραν Κυριάκου Κυριακίδου, ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1957, ἐκ δραχ. 385 μηνιαίως. — 5) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 25-5-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρου Γρηγορίου Ῥαπτάκη τοῦ Γρηγορίου, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Φωτεινὴν χήραν Γρηγ. Ραπτάκη καὶ τὴν ἄγαμον θυγατέρα της Μαριάναν ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1957 ἐκ δραχ. 385 μηνιαίως. — 6) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 13-4-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρου Βασιλείου Βοκίλου τοῦ Κύρου, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Καλλιόπην χήραν Βασίλ. Βοκίλου, ἀπὸ 1 Μαΐου 1957, ἐκ δραχ. 411 μηνιαίως. — 7) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 5-4-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρου Γεωργίου Ὑπασπιστοῦ τοῦ Ἰωάννου, εἰς τὴν ἄγαμον θυγατέρα του Ἀφροδίτην Γεωργ. Ὑπασπιστοῦ, ἀπὸ 1 Μαΐου 1957, ἐκ δραχ. 450 μηνιαίως. — 8) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 7-4-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρου Γεωργίου Νιάρχου τοῦ Κων)νου, εἰς τὴν πρεσβυτέραν Εὐσταθίαν χήραν Γεωργ. Νιάρχου, ἀπὸ 1 Μαΐου 1957 ἐκ δραχ. 457 μηνιαίως. — 9) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 5-4-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρου Παναγιώτου Δέλλα τοῦ Μιχαήλ, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Ἑλένην χήραν Παναγ. Δέλλα, ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1957, ἐκ δραχ. 426 μηνιαίως. — 10) Τῆς ἀποβιωσάσης τὴν 14-5-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρας Βιργινίας Μιχαλάκη τοῦ Ἰωάννου, εἰς τὴν ἄγαμον θυγατέρα της Βασιλείαν Ἰωάν. Μιχαλάκη, ἀπὸ 1-6-57, ἐκ δραχ. 343 μηνιαίως.

Ἐχορηγήθησαν ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα : Εἰς τοὺς : 1) Βενέδικτον Ἰωάν. Στασινόπουλον δρ. 2.770, 2) Ἀγγελον Εὐαγ. Ρουμπέα δρ. 2.465, 3) Σταῦρον Δημ. Παπαδημητρίου δρ. 3.190, 4) Ἰωάν. Ἀντων. Σακελλαρίου δρχ. 2.960, 5) Κωνστ. Χαραλ. Μαρίφογλου δρχ. 2.960, 6) Ἐμμ. Ἰωάν. Παπανδρακάκη δρχ. 2.960, 7) Δημ. Κων. Ἀναγνώστου δρχ. 2.960, 8) Χρίστ. Γεωργ. Τσουτσουλόπουλον δρχ. 2.960, 9) Δημ. Εὐστ. Σπέντζον δρχ. 2.960, 10) Ἰωάν. Προκ. Ἰακωβίδην δρχ. 2.960, 11) Ἀλέξ. Ἀπ. Ἀποστολίδην δρχ. 2.170, 12) Νέστ. Στερ. Χαϊνόπουλον δρχ. 3.210, 13) Ἀθαν. Δημ. Ἰωάννου 3.220, 14) Στέργ. Γεωργ. Παπαδόπουλον δρχ. 3.240, 15) Πρεσβ. Βασιλικὴν Ἰω. Παπαδοπούλου 3.200, 16) Πρεσβ. Λεμονιᾶν Θεοφ. Μποζιάδη καὶ ἀγάμους θυγ. Οὐρανίαν καὶ Ὀλγαν δρχ. 3.150, 17) Πρεσβ. Σοφίαν Ἐμ. Καλφαγιάννη καὶ ἄγαμον θυγ. Κωστούλαν δρχ. 2.960, 18) Πρεσβ. Παναγ. Ἀλεξ. Παπαχατζῆ δρχ. 2.960, 19) Πρεσβ. Καλλιόπην Ἰ. Νομικοῦ καὶ ἄγαμον θυγ. Οὐρανίαν δρχ. 3.180, 20) Πρεσβ. Βασιλικὴν Ἀθ. Σταυροπούλου καὶ ἀγάμους θυγ. Παναγιώταν καὶ Ἀποστολίαν δρχ. 2.640, 21) Πρεσβ. Μαρίαν Στ. Ζαφειροπούλου καὶ ἀγάμους θυγ. Ἑλένην, Βασιλικὴν, Εὐφροσύνην, ἀνηλίκους υἱούς της Βασίλειον καὶ Γεώργιον δρχ. 2.570, 22) Πρεσβ. Φωτεινὴν Βασ. Μπανιώρα καὶ ἄγαμον θυγ. Βάια καὶ ἀνήλικον υἱόν της Δημήτριον δρχ. 2.330, 23) Πρεσβ. Χρυσὴν Τριαντ. Μπόγλου δρχ. 4.470.

Τ.Α.Κ.Ε.

ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΛΙΜΑΞ ΚΛΗΡΙΚΟΣΗΜΟΥ

Έπί των διαφόρων Έκκλησιαστικών έγγραφων από 1-2-1945 και έφεξης.

Χρόνος Ισχύος	Στοιχεία Έγκλ. Έπουρ. Αποφ. και Νόμον	Διαζύγια	Γάμοι	Βαπτίσεις	Χειροτονη- τήρια Χειροτονισαί Διορισμοί Μεταθέσεις Απολύσεις	Αιτήσεις	Πιστοποιη- τικά Βεβαιώσεις Προσυπο- γραφαί κλπ.	Μνημόσυνα
Από 1-2-45- 31-12-45	Υπ. Απ. 2232/45 ΦΕΚ 6/31-1-45, Τ. Β'	Δρ. 1000 παλ. έκδ.	Δρ. 250 παλ. έκδ.	Δρ. 50 παλ. έκδ.	Δρ. 250 παλ. έκδ.	Δρ. 15 παλ. έκδ.	Δρ. 25 παλ. έκδ.	Δρ. 75 παλ. έκδ.
Από 1-1-46- 14-5-46	Υπ. Απ. 86724/45 ΦΕΚ 185/45 και 191/45, Τ. Β'	Δρ. 2000 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ. 100 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ. 30 παλ. έκδ.	Δρ. 50 παλ. έκδ.	Δρ. 150 παλ. έκδ.
Από 15-5-46 -28-2-47	Υπ. Απ. 40974/46 ΦΕΚ 80/15-5-46, Τ. Β'	Δρ. 10000 παλ. έκδ.	Δρ. 2500 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ. 2500 παλ. έκδ.	Δρ. 150 παλ. έκδ.	Δρ. 250 παλ. έκδ.	Δρ. 750 παλ. έκδ.
Από 1-3-47- 31-5-47	Υπ. Απ. 104133/45 ΦΕΚ 21/18-2-47, Τ. Β'	Δρ. 10000 παλ. έκδ.	Δρ. 5000 παλ. έκδ.	Δρ. 1000 παλ. έκδ.	Δρ. 5000 παλ. έκδ.	Δρ. 150 παλ. έκδ.	Δρ. 250 παλ. έκδ.	Δρ. 750 παλ. έκδ.
Από 1-6-47- 15-8-50	Υπ. Απ. 33671/47 ΦΕΚ 66/29-1-47, Τ. Β'	Δρ. 20000 παλ. έκδ.	Δρ. 10000 παλ. έκδ.	Δρ. 5000 παλ. έκδ.	Δρ. 5000 παλ. έκδ.	Δρ. 300 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ. 3000 παλ. έκδ.
Από 16-8-50 -9-4-54	Υπ. Απ. 44378/50 ΦΕΚ 131/16-8-50, Τ. Β'	Δρ. 11000 παλ. έκδ.	Δρ. 6000 παλ. έκδ.	Δρ. 5000 παλ. έκδ.	Δρ. 5000 παλ. έκδ.	Δρ. 300 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ. 3000 παλ. έκδ.
Από 10-4-54 -6-6-54 Ν. 2824/54	Υπ. Απ. 44378/50 ΦΕΚ 131/16-8-50, Τ. Β'	Δρ. 11 v. έκδ.	Δρ. 6 v. έκδ.	Δρ. 5 v. έκδ.	Δρ. 5 v. έκδ.	Δρ. 0,30 v. έκδ.	Δρ. 0,50 v. έκδ.	Δρ. 3 v. έκδ.
Από 7-6-54- 5-10-56	Υπ. Απ. 57173/54 ΦΕΚ 115/7-6-54, Τ. Β'	Δρ. 50 v. έκδ.	Δρ. 40 v. έκδ.	Δρ. 10 v. έκδ.	Δρ. 50 v. έκδ.	Δρ. 3 v. έκδ.	Δρ. 5 v. έκδ.	Δρ. 15 v. έκδ.
Από 6-10-56 και έφεξης	Ν. Δ. 3559/56 ΦΕΚ 221/6-10-56, Τ. Α'	Δρ. 100 v. έκδ.	Δρ. 80 v. έκδ.	Δρ. 10 v. έκδ.	Δρ. 50 v. έκδ.	Δρ. 3 v. έκδ.	Δρ. 5 v. έκδ.	Δρ. 15 v. έκδ.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ : Ός προς τα μνημόσυνα, καθορίσθη διά της υπ' αριθ. 98055/20-9-54 κοινής Έπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 248/54 Τ. Β'), τοσοποσοφίσσης την υπ' αριθ. 57173/7-6-54, ΦΕΚ 115/54 Τ. Β', όμοιαν Άπόφαση, όπως διά χορεία κλπ. μέχρι 5000 κατοίκων έπικολογείται κληρικότητα δρχ. 5, από 5-10.000 κατοίκων δρχ. 10 και άνω των 10.000 κατοίκων δρχ. 15.—

ΚΛΗΡΙΚΟΣΗΜΑ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ
Βάσει του άρθρ. 2 τίτλος Β' έδαφ. 11 του ΑΝ 19/20 Νοεμβρίου 1935, (ΦΕΚ 573/35 Τ. Α') και της υπ' αριθ. 104138/47 Έπουρ-
γικής απόφασης (ΦΕΚ 21/18-2-47 Τ. Β') κληρικότητα 1/10 επί των πάσης φύσεως αποδείξεων δαπανών των ι. Ναών.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεσ. Σταύρον Δημητρίου, Ἀρσένιον Ἐδέσσης. Ἐκ τῆς σχετικῆς ἐρεῦνης τὴν ὁποίαν ἐνεργήσαμεν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., διεπιστώσαμεν ὅτι τὰ δικαιολογητικά σας ἔφθασαν εἰς αὐτὸ καὶ ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τῆς 17ης Ἰουνίου τρ. ἔτους ἐνεκρίθη ἡ ἀπονομὴ συντάξεως ἐκ δραχμῶν 611 μηνιαίως. Ἡ σύνταξις ἄρχεται ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου τρ. ἔτους. Ὡς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα σὰς ἐχορηγήθη τὸ ποσὸν τῶν 3.190 δραχμῶν. Ἐλπίζομεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θὰ ἔχετε σχετικὴν εἰδοποίησιν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Ἡ καθυστέρησις ὀφείλετο εἰς τεχνικοὺς λόγους καὶ εἰς τὴν ἀκολουθοῦμένην ἀπαραιτήτων διαδικασιῶν. — **Αίδεσ. Ἀναστάσιον Παπαδόπουλον, Κ. Ἀλυσσὸν Πατρῶν.** Δὲν εἶναι ἐνόχλησις δι' ἡμᾶς ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν αἰδес. ἐφημερίων, ὥστε δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ στεναχωρηθῇ. Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεώς σας σὰς πληροφοροῦμεν ὅτι τὰ δικαιολογητικά τῆς ἐκδόσεως τοῦ ασφαλιστικοῦ σας βιβλιαρίου εὑρίσκονται εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Ἡ ἐκδοσις ὁμῶς τοῦ βιβλιαρίου δὲν ἔργεν ἀκόμη διότι πρέπει προηγουμένως νὰ ἀπαντήσῃ ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐὰν δικαιοῦσθε συντάξεως, ἐφ' ὅσον ἤδη λαμβάνεται σύνταξιν ἀπὸ τὸ κράτος. Ὁ κ. Σύμβουλος, τὸν ὁποῖον ἐπισκέφθημεν μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θὰ ἔχη ἐτοιμὴν τὴν γνωμάτευσίν του. Ζητηθέντα τεύχη ἀπεστάλησαν πλὴν τοῦ ὑπ' ἀρ. 22, ἐξαντληθέντος. — **Αίδεσ. Κ. Μ. Σᾶς** ἀπαντήσαμεν δι' ἐπιστολῆς. Συμπληρωματικῶς σὰς πληροφοροῦμεν ὅτι δύνασθε νὰ ἀποχωρήσετε ἀπὸ τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας ἐφ' ὅσον ἔχετε 36ετῇ συνεχῆ ὑπηρεσίαν. Σχετικῶς μὲ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκδόσεως συντάξεως λόγῳ ἀναπηρίας ἀναγνώσατε τὴν στήλην ἀλληλογραφίας τοῦ προηγουμένου (13) τεύχους. — **Αίδεσ. Βασίλειον Δ. Τσιάκαν, Λαμίας.** Ἐλάβομεν τὴν βεβαίωσιν καὶ σὰς ἐνεγράψαμεν εἰς τὴν «Θεολογίαν». — **Αίδεσ. Κ. Γ. Παπ.** Σᾶς ἀπαντήσαμεν ἰδιαίτερώς. Ὑπεβάλαμεν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἐρώτημα περὶ τυχῶν ὀφειλῶν σας καὶ θὰ σὰς ἀπαντήσωμεν ἀπὸ τὸν «Ἐφημέριον» εὐθὺς ὡς λάβομεν ἀπάντησιν. Περὶ τῶν ἄλλων ζητημάτων γράφομεν εἰς τὴν ἐπιστολήν μας. — **Αίδεσ. Λεωνίδαν Κάλφραν, Λαγυναὶ Θεσσαλονίκης.** Τὸ ἐπώνυμόν σας διωρθώθη. Ἐφ' ὅσον ὅπως γράφετε ἔχετε 36 ἐτῶν συνεχῆ ὑπηρεσίαν ἄνευ οὐδεμιᾶς διακοπῆς δύνασθε νὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας. Διὰ νὰ σὰς γράψωμεν τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως θὰ πρέπη νὰ γνωρίζομεν τὴν κατηγορίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκετε. Θὰ περιμένωμεν λοιπόν. Ὡς ἐφ' ἅπαξ χορηγεῖται τὸ ποσὸν τῶν 3.000 δραχμῶν εἰς τὰς Γ' καὶ Δ' κατηγορίας. — **Αίδεσ. Δημήτριον Σπαζοκοιλὴν, Βαθὺ Σάμου.** Ἐνεγράφητε εἰς ἀμφοτέρω τὰ περιουδικά. Ζητηθέντα τεύχη ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. Εἰς τοὺς ἰ. Ναοὺς ἀποστέλλεται μόνον ἡ «Ἐκκλησία». — **Αίδεσ. Κωνσταντίνον Παπακωνσταντίνου, Ἀγίαν Μαρίναν Φαλάρων Φθιώτιδος.** Ἡ διεύθυνσίς σας διωρθώθη, κατόπιν σχετικῆς εἰδοποιήσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας, ἀπὸ

20-5-57. "Εκτοτε τὸ φύλλον ἀποστέλλεται εἰς τὴν νέαν σας διεϋθύνειν.— Αἶδες. Ἑμμανουὴλ Στρατάκη, Ἑμπαρον Ἑρακλείου Κρήτης. Τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνημερώσεώς του, ἀποστέλλει κατὰ τρίμηνον εἰς τὰ Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα καταστάσεις μεταβολῶν (μεταθέσεων, χειροτονιῶν κλπ.), πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἐπιστροφὴν. Πλὴν ὁμως τὰ κατὰ τόπους Μητρ. Γραφεῖα ἐνίστε δὲν ἀποστέλλουν τὰς μεταβολὰς καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ περιοδικὸν τὰς ἀγνοεῖ. Τὴν χειροτονίαν σας λ.χ. τὴν ἐπληροφορήθημεν τώρα διὰ τῆς ἐπιστολῆς σας. Σᾶς ἐνεγράψαμεν εἰς ἀμφοτέρωτα τὰ περιοδικά.— Αἶδες. Ἰωάννην Νικολοῦδην, Ἀρσένιον Σκύνδρας Ἑδέσσης. Τὸ φύλλον θὰ σᾶς τὸ ἀποστέλλωμεν εἰς τὴν νέαν σας διεϋθύνειν.— Αἶδες. Ἀναστάσιον Κορωναῖον, Ποταμιὰν Δημητριάδος. Δυστυχῶς δὲν σᾶς ἐχορηγήθη δάνειον. Αἱ ὑποβληθεῖσαι αἰτήσεις ἦσαν τόσον πολλαί, ὥστε τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐχορηγήθη διὰ τὴν παροχὴν δανείων δὲν ἐπῆρκεσεν παρὰ διὰ τὴν ἱκανοποίησιν μέρους μόνον τῶν ὑποβαλλόντων αἰτήσεις. Ἐπειδὴ γίνονται ἐνέργειαι διὰ τὴν χορήγησιν νέας πιστώσεως νὰ ὑποβάλετε νέαν αἴτησιν μέσφ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας.— Αἶδες. Βασίλειον Γερσιόδιον, Λιτόχωρον Κίτρους. Δυστυχῶς καὶ ἡ δική σας αἴτησις δὲν ἐνεκρίθη. Πρέπει νὰ ὑποβάλετε νέαν αἴτησιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. μέσφ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας.— Αἶδες. Ἰωάννην Πασασαλοῦρον, Καστροάκιον Βάλτου. Δὲν σᾶς ἐχορηγήθη τὸ αἰτηθὲν δάνειον, λόγφ ἀνεπαρκείας τοῦ ἐγκριθέντος ποσοῦ διὰ τὴν παροχὴν δανείων. Ἐὰν εἰσέτι ὑφίστανται αἱ ἀνάγκαι σας διὰ τὴν λήψιν δανείου, νὰ ὑποβάλετε νέαν αἴτησιν μέσφ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, δ.Θ., «Ἐν τῷ κόσμῳ», ἀλλ' ὄχι «ἐκ τοῦ κόσμου».— Χρυσοστόμου, Ὁ πρῶτος περὶ ἱερωσύνης λόγος (Μετάφρασις Θεοδόση Κ. Σπεράντζα).— Βασ. Ἡλιάδης, Ὁ Σάργεδων Μιχαὴλ Κλεόβουλος, σχολάρχης τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς.— Ἀνθίμου Θεολογίτου, Ὁ Ταξιάρχης τῆς Σκάφης στὴ Σίφνον.— Φ. Γιοφύλλης, Ὁ Προφήτης Ἡλίας.— Βασ. Μουστάκης, Κηρύγματα εἰς τὰ Ἀποστολικά Ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν.— Εἰδήσεις τοῦ Τ. Α. Κ. Ε.— Ἀλληλογραφία.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεϋθύνειν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

Ὑπεύθυνος Τυπ/φείου : Τ. Ρούτσης, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδόν.